

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI C. K. IV. GIMNAZYUM

WE LWOWIE
ZA ROK SZKOLNY

≡ 1907. ≡

TREŚĆ:

- a) Erwin Schlingler: O sonetach Asnyka pod t. „Nad głębiami“ na tle jego twórczości.
- b) Część urzędowa.

Biblioteka Jagiellońska

1001929740

WE LWOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO
1907.

SPRAWOZDANIE DYREKCYI C. K. IV. GIMNAZYUM

WE LWOWIE

ZA ROK SZKOLNY

≡≡≡ 1907. ≡≡≡

TREŚĆ:

- a) Erwin Schlingler: O sonetach Asnyka pod t. „Nad głębiami“ na tle jego twórczości.
- b) Część urzędowa.

WE LWOWIE
NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO
1907.

401717 II

1904

o sonetach Asnyka p. t. „Nad głębiami“ na tle jego twórczości.

(Wyjątek z pracy p. t. „Adam Asnyk“, szkic krytyczno-literacki)

Napisał Erwin Schlingler.

Cykl 30 sonetów p. t. „Nad głębiami“ zamyka w sobie niejako całą twórczość Asnyka, jest wyrazem przekonań i zapatrywań poety, na człowieka i stosunek jego do społeczeństwa i wszechświata, a zarazem jest doskonałym streszczeniem poglądów filozoficznych Asnyka.

Słusznie też twierdzi H. Galle¹⁾, że, „gdyby był Asnyk nie prócz tych sonetów nie pozostawił, z nich potrafilibyśmy odtworzyć jego rozwój duchowy, jak paleontolog z jednej kości odbudowuje szkielet zaginionego ustroju“.

Dla lepszego zrozumienia tego, co jest najwyższym szczeblem twórczości Asnyka, rzućmy okiem na twórczość poety przed powstaniem cyklu „Nad głębiami“.

I.

Lata dziecięce Asnyka były szczęśliwe. Rodzice otaczali dziecko głęboką miłością, a mając na oku przyszłość syna, urabiali jego charakter. Ojciec wpływał nań poważnie, opowiadając wypadki z niedalekiej przeszłości, porywające młody umysł, a tłumacząc synowi przyszłe obowiązki, zaprawiał go do nauki i życia, zachęcał do pracy poważnej, do książki. Matka oddzia-

¹⁾ „Adam Asnyk“ szkic literacki, napisał Henryk Galle. (Książki dla wszystkich, wyd. M. Arcta w Warszawie).

ływała silnie na rozwój wrażliwości i wyobrażeń chłopca, a przychodziło jej to tem łatwiej, że młody Adaś był budowy delikatnej i wątłej, garnął się więc całym sercem pod czułą opiekę macierzyńską. Pamięć też matki zachował poeta do późna. W trzydziestym roku życia przelał ją w piękny, szczerzy wiersz „Echo kołyski“. W wierszu tym przyznaje poeta, że matki słodycz, tkliwość i głęboka macierzyńska miłość niezatarty wpływ na jego młodą duszę wywarły.

Wychowanie więc rozwijało duszę dziecka i kształciło, nastrojając ją zarazem dzięki wpływowi matki na ton smętny, melancholijny, spokojny — a równolegle działała przyroda, na której łonie chłopiec spędził wiosnę życia.

Kalisz, miasto rodzinne Asnyka, leży na wyżynie, w okolicy płaskiej, ale pełnej powabów dla oka. Nęciły dziecko kasztanowe aleje, ku miastu wiodące, gaiki brzoź i kępy wilgotnych olszyn, rozmarzał klekot starego młyna, sterczącego poważnie nad strugą i bociana z młynem pogwary, za młynem na rozstaju przejmowała tajemniczością i strachem Boża męka, wyciągająca czarne swe ramiona

„z błogosławieństwem ponad ciche pole,
patrzac z miłością na ludzką niedolę“.

Miasto podówczas było ciche i niewielkie. Życie mieszkańców płynęło spokojnie i wolno, jak wody w łagodnym korycie Proсны; rankiem przerywał je chyba miły głos dzwonka farnej wieży, mierzył zaś dźwięk słodko brzmiących godzin.

„Ach! z tem ogniskiem dusza moja zrosła
I brała z niego macierzyńskie ciepło,
Zanim daleka fala mnie uniosła
Na brzeg, co dłonią pochwyciłem skrzepłą.
Więc gdy te domy i serca obaczę,
Jak dziecko ręce wyciągam i płaczę“.

Tak w wiele lat później, kiedy fala wyniosła go jako rozbitka na brzegi obce, wyciągał ręce ku spokojnemu miastu z dziecinną tęsknotą i wzdychał ku spokojnym latom młodości.

Pierwsze silniejsze wrażenia wyryła w duszy poety wiadomość o rzezi galicyjskiej i późniejsza o ruchach rewolucyjnych

z 48 r. Sam pisze o tem w „Autobiografii“¹⁾: „Słyszałem prowadzone po cichu rozmowy, czytane i rozbierane artykuły gazet zagranicznych, szczególnie z księstwa Poznańskiego, moja dziecienna wyobraźnia ożywiała się i zapalała. Słowa: Polska, wolność, braterstwo ludów, brzmiały w mych uszach, jak czarodziejska muzyka, coś już w części rozumiałem, czegoś się domyślałem, słowem dusza wyrzała na jakieś szersze horyzonty“...

Wreszcie nadszedł czas systematycznego kształcenia się. Po ukończeniu szkoły realnej, w której pochłaniała go matematyka i nauki przyrodnicze, miał według planu rodziców przygotować się do życia ziemiańskiego. Choroba poety jednak zmusiła rodziców do zaniechania takiego zamiaru. Kiedy w r. 1857. otwarto w Warszawie akademię medyko-chirurgiczną, wstąpił do niej i z zapalem oddał się pracom anatomicznym, a równocześnie brał żywy udział w ruchu młodzieży, który miał na celu rozbudzenie patriotycznego ducha, pojęć moralnych i estetycznych. Dalsze studia lekarskie kontynuował we Wrocławiu, poczem wrócił do Warszawy. Tu już wrzało; zapalny młodzieniec rzucił się w wir przygotowań rewolucyjnych. Aresztowano go za „demonstrację kościelną“, pięć tygodni przesiedział w cytadeli, a kiedy skutek choroby wypuszczono go na razie, uciekł za granicę.

Z końcem 1860 r. przybył do Paryża. Pragnąc jednak dalej uczyć się, opuścił po kilkumiesięcznym pobycie gorączkowe i pełne swarów życie emigracyi, zwiedził Londyn i zawrócił do Heidelberga. Tu studyował nauki prawne i społeczne.

Wypadki roku 63. odwołały go do kraju. Jako dwudziesto-pięcioletni młodzieniec wybrany został do Rządu narodowego. Klęska sromotna, której młody umysł nie spodziewał się, a młode serce nie przeczuło, wstrząsnęła nim tembardziej, że dotąd bujniejsze snuł nadzieje, że delikatniejszą i wrażliwszą naturą był od innych. Upadek powstania narodowego był zarazem upadkiem pięknych, młodocianych marzeń poety. Zrozpaczony i chory pojechał do Heidelberga. Spokoju jednak nie znalazł. Wspomnienia bolesne krwawiły i omal nie przyprawiły go o melancholię. Odwiedzili go rodzice i przerażeni tym stanem zmusili go do po-

¹⁾ „Autobiografia“ przesłana Franciszkowi Kvapilowi, tłumaczowi Asnyka na język czeski, a umieszczona (po polsku) w „Przegl. literac.“, 1897. Nr. 19 i 20.

dróży. Przez Niemcy udał się do Włoch i w Neapolu spędził zimę z r. 1864/65. Tutaj czas, ten lekarz niezawodny, zabrał się do kojenia ran jeszcze niezabliźnionych. Cierpienie się zmniejszało, na jego miejsce wstępowało zmęczenie tylko i wyczerpanie. Niedługo miało się zacząć życie nowe — życie pod znakiem smutku.

Ewolucya, jakiej uległ teraz umysł poety, odbywała się w narodzie całym.

Duch czasu się zmienił. Niema prawie chwili w dziejach narodów tak przełomowej i podobnie stanowczej, jak właśnie ówczesna w Polsce.

Przed r. 63. naród żył i oddychał wielkimi hasłami, romantyzm królował wszędzie — w poezyi, w filozofii, w życiu. Na czele narodu szli poeci — wieszczce, struny ich brzmiały nadziejami powszechnymi i bólem zbiorowym. Indywidualność ich stopioną była z duszą narodu. Górne było to życie — niestety poprowadziło za daleko, cudownemu akordowi los wygrał finał okropny — klęskę, niemal zagładę.

Spółczeństwo nowe, które po 63 r. przyszło na widownię, niosło z sobą inne dążenia i hasła inne. Naocznie widziało bankructwo ideałów górnych, więc je odrzuciło, przekląło i wyszydziło — szło poziomami. Przytem romantyzm nie tylko zbankrutował w życiu, pogrzebała go także nauka.

Coraz to nowe odkrycia zachodniej nauki odwoziły od wgłębiania się w sfery ducha, a kazały patrzeć ku ziemi. Nad umysłami zapanowali Darwin i Haeckel, Spencer i Marx. U nas wygrzebano nawet, na Zachodzie dawno już zapomnianych, Vogta i Büchnera. Przysięgano na „Siłę i materję“. Wszystko składało się na wytworzenie coraz to pozytywniejszej i suchszej atmosfery. Szał pozytywizmu ogarnął wszystkich, zachwycono się w literaturze ideałem niezbyt wygórowanym, bo lekarzem, czy inżynierem, śpiewano o kielni i młocie (Szancer, Świdziński).

W takiej to chwili wystąpił i ujął lutnię w dłonie Asnyk, wychowany w starych, dla obecnej doby przeżytych i szkodliwych ideałach i nie mający sympatii dla nowych prądów.

* * *

Pierwsze utwory Asnyka noszą na sobie cechę jednolitości nastroju, wszystkie przesiąkłe melancholią i smutkiem. Znac

tylko, że zwraca się w najróżniejsze strony, szukając pocieszenia i wybawienia dla pognębionych rzesz. O sobie samym zapomina. Egotyzmu ani śladu. Jedynie trapiiony bolem tłumów przygląda się bacznie różnym czasom i ideałom. Odrzuciwszy stanowczo ascetyzm, wzywa Aszerę¹⁾, lecz w jej uwielbieniu nie widać, żeby go nęciła zmysłowość sama przez się, on tylko w bujniejszym życiu zmysłów chciałby znaleźć nieco szczęścia dla człowieka; świat klasyczny przejmował go zachwytem, ale i on nie mógł być dla niego jedynym ideałem, bo w uszach brzmieć mu będą zawsze jęki pokutnicy, co w popiołach kroczy, a którą chciał oglądać zwycięską w Syonie. Wszystko, czego pragnie, ma dla niego przede wszystkim wartość jako oczekiwane lekarstwo na ból tłumów. Niestety lekarstwa nie znalazł.

Po raz ostatni tedy wgłębi się w dzieje swego narodu, w jego losy, zastanowi się nad nimi i może uda mu się zająrzeć Aniołowi przeznaczeń w oczy, odgadnąć jego wyroki, znaleźć drogę. Taką jest geneza „Snu grobów“ jednego z najobszerniejszych poematów Asnyka. Składa się on z dwóch części, napisanych w r. 65. i epilogu, który powstał w dwa lata później.

Z wiosną 65 r. opuścił Włochy, jakiś czas spędził w Szwajcaryi, następnie pojechał do Heidelberga dla kontynuacji studiów. Po roku wyteżonej pracy otrzymał stopień doktora insigni cum laude z nauk politycznych. Rok ten wpłynął bardzo dodatnio na umysł poety. Chłodna nauka nie ostudziła mu serca, nie wyrwała go z krainy marzeń, a przede wszystkim pogłębiła go. Słuchacz Bunsena, Kirchhofa nie mógł być płytkim, nie mógł zadowalać się frazesem i dla frazesu pisać; teraz otworzyły się mu oczy, począł patrzeć dalej i głębiej, a dzięki wrodzonej wrażliwości i popędowi do dociekania, „cierpienie nieskończoności“ gwałtownie w nim wzrosło. Przez ten czas pisał bardzo mało. Mamy jednak z tego okresu garść wierszy, ujętą w wiązanekę „Kwiatów“.

Spoglądając na szersze horyzonty i biorąc rzeczy głębiej, Asnyk musiał zmienić nieco swoje poglądy na fakty, które nim dotąd wstrząsały do głębi. Stan ten bolesny, kojony pięknem włoskiej przyrody, teraz pod wpływem nauki zmniejszył się wielce. Ostatnie jego gwałtowne wybuchy, to wiersz „Do...“ i despe-

1) W utworach p. t. „Julian Apostata“, „Asceta“ i „Aszera“.

rackie haszysze, jak „Pijąc Falerno“, „Piosnka pijaka“, „Anakreontyk“ lub gwałtowne zwroty ku ascetyzmowi, czy też wypłakanie wszelkich krzywd „pod stopami krzyża“. Zwrot pod stopy krzyża był to poryw krótki, może jednej chwili, powstały pod wpływem wspomnień młodszej wiary i spokoju, lecz wnet poeta dalej rzucać się począł w inne strony. Brak oparcia strasznie go męczy. Stąd „Prośba“. Z błaganiem zwraca się do anioła, by mu podał swą dłoń opiekuńczą i zechciał poprowadzić ku jasnym krynicom. O własne szczęście wcale mu nie chodzi. Sławy nie pragnie, jako szczyt szczęścia widzi w marzeniach siebie zamienionego w błękitne dzwonki („Dzwonki“), które rozniosą po polskiej przyrodzie pieśń serdeczną harmonii, które w sercu dziecka rozpalą „pragnienie niebios, miłość dla ludzi“. Wskutek wiary głębokiej w przyszłe zwycięstwo serca swego, nie pograży się w ciemnościach, nie odda się w straż anioła zagłady, lecz jak to „Słonko“, które, chociaż boleje na widok tyłu krzywd i nieszczęść, jednak nie przestaje swej pracy, bo:

„Trzeba naprzód iść ... i świecić“!

tak i poeta uświadomił sobie zadanie własne i musi iść, by przyczynić się do zwycięstwa narodu. Lecz jaką drogą?

Zastanawia się nad tem w utworze napisanym po ukończeniu studyów heidelbergskich, który jest całością dla siebie, a któremu dał dowolny tytuł „Epilogu do Snu grobów“. Lecz młodego pokolenia nie mógł już pobudzić do wiary w dawne ideały, nie miał z czego „stworzyć dziwnej krainy marzeń i pamiątek“ więc:

„Życzę snu dobrego
I tej odwagi, co zdrajcom przystoi....
A sam do grobu wracam splamionego“.

Nie chce pozostawać w łączności ze światem, który nie ma w sobie nic wzniosłego, wraca do grobu, światu posyłając „Pożegnalne słowo“. Ale i z tej krainy ściągnie go chęć życia na ziemię.

Bo życie młode, prócz marzeń, ma inne pragnienia, szuka ust, któreby w serce ziemską miłość łąły, szuka oparcia na druciem sercu. Ponieważ zaś wędrówki nadpowietrzne dały mu odczuć osamotnienie ziemskie, kładzie na całe dotychczasowe życie

„Nagrobek“ i zejdzie na ziemię, aby, jak drudzy, kochać i cierpieć.

Przemiana ta, to koniec pierwszego okresu twórczości Asnyka. To zakończenie epoki bólów, szatów i buntów przypada mniej więcej na lata 1867 i 1868.

* * *

W roku 1867. wraca Asnyk do Galicyi, na co pozwala zmiana rządu oraz zaprowadzenie konstytucyi i osiada we Lwowie. Ruch polityczny, jaki panował w tych pierwszych latach autonomii Galicyi, zraził Asnyka; toteż usunął się od niego, gdyż nie czuł chęci do pracy nad poprawą stosunków na tem polu. Cóż więc dziwnego, że, kiedy dostrzegł rozpanoszoną śmieszność, obłudę, niestałość, postanowił nie brać losu na seryo, lecz kpił z niego, a zarazem począł smagać wady społeczeństwa satyrkami. Tak się tłumaczy sarkastyczny nastrój poety w tych latach. Stąd pochodzi jego znany wiersz „Na przedpieklu“. W podobnym duchu napisana jest „Panna Leokadya, opowieść hreczkosieja“¹⁾, i komedia dwuaktowa p. t. „Walka stronnictw“. Wyborną ironią również zaprawione są wiersze: „Karnawałowy lament“ i „Replika“. Wogóle utwory z tego czasu utrzymane są w tonie drwiącym i to wprost po mistrzowsku. Ale ton ten nie jest owocem usposobienia kostycznego; jak u wszystkich wielkich satyryków²⁾, tak samo u niego:

„Ironia dziwnem jest ziółkiem, co żyje
Łzami i bolem, a śmiechem zakwita;
Na gruzach szczęścia jako bluszcz się wije,
A w jego wieńcach ruina spowita,
Choć krwawe ślady w łonie swoim kryje,
Zawsze uśmiechem przechodzących wita
I własną pustkę i smutek wyszydza
Przed okiem widza“. („Ironia“.)

Okres to najbardziej egotyczny. Określa się go zwykle jako hein'owski i musset'owski.

1) Podpisana pseudonimem: Jan Stożek.

2) Heine, Multatuli, Mirbeau.

O wpływie Musseta¹⁾ nie wiele można powiedzieć. Erotyzmu francuskiego poety u Asnyka niema; znużenie zaś jego nie pochodzi jak u Musseta z przeżycia, ale z klęsk losu. Natomiast Heine rzeczywiście oddziaływał na Asnyka. Niektóre wiersze naszego poety²⁾ wyglądają jak utwory pióra samego Heinego z „Buch der Lieder“. Asnyk rozmiłowany w Heinem, posiadając równą mu biegłość wiersza, napisał kilka wierszy zupełnie w jego tonie, poza tem jednak, jeśli śledzić będziemy głębiej, pokaże się, że wpływ ten heinowski więcej odnosi się do formy niż treści. Przecież ewolucya duchowa Asnyka sama doprowadziła go do obecnego stadium zupełnie naturalną, nie sztuczną drogą. Sam wpadł w ów ton ironiczny.

W piersiach jego zamieszkał szatan („Replika“), który „na święconą wodę parska, mając usta śmiechu pełne, nie obwija słów w bawełnę“.

„On dziś moim jest suferem,
Trzyma pióro w koźlich łapach;
Kiedy piszę.... nad papierem
Ulatuje siarki zapach“.

U Heinego dostrzegł podobną wędrówkę myśli, zauważył owego dyabła o zapachu siarki, który sentymentalizm cudownego „Liedu“ w króciutkim, ostatnim wierszyku wydrwił, wywrócił i potargał, więc przejął się podobnym sposobem ironizowania. Jednak, jak to wszyscy zgodnie podnoszą, szedł tak daleko, dokąd mu jego szlachetna i nader delikatna natura pozwalała; kiedy Heine z cynizmem rzuca się na wszystko wielkie i święte, Asnyk czujący zawsze cześć dla świętości, nie dopuści się nigdy czegoś podobnego.

Zarodki subtelnej ironii już w nim istniały oddawna; jedynie ważność chwili i jej „brzemienność klęskami“ nie pozwoliły im się rozwinąć; dopiero teraz, kiedy burze przeszały, a przed oczyma stanęło mu życie galicyjskie, pełne humorystyki, wyszedł szatan z ukrycia i począł roznosić woń siarki. Dostało się politykom, krzykaczom, dostało się rozmarzonym pannom

¹⁾ Chmielowski, Ździechowski, w zasadzie nawet Tretiak, pisząc o Asnyku, orzekli, że Asnyk od niego jest zupełnie niezależny.

²⁾ „Rada“, „Róża“, „Nawrócenie“, „Dzień i noc“, „Zwiędły listek“, „Dziwny sen“.

i manfredowskim młodzieńcom... A kiedy skierował swoją lekką ironię ku codziennym zajęciom życia, całkiem naturalnie najpierw nasunął mu się pod pióro czynnik najbardziej widoczny i powszechny, miłość.

Początkowo traktuje miłość ironicznie, nie wierzy w nią, uważa ją za piękne i przyjemne okłamywanie się, często nawet obustronne, za chwilę rozmarzającą, po której jednak bardzo szybko następuje rozczarowanie, zejście z sfer idealnych na grunt nadzwyczaj realistyczny. Taki ton brzmi w szeregu jego piosnek à la Heine.¹⁾ Szereg ten rozpoczyna poeta wesołą, lecz szczerą spowiedzią w „Karmelkowym wierszu“. Przyznaje się, że dawniej za młodu gotów był gorącą zapłonąć miłością ku kobiecie i że do wszelkich poświęceń dla kobiety był zdolny. Ale powoli złudzenia się rozwiały. Zamiast miłością zaczyna częstować damy „karmelkami“. Karmelki nie zawsze słodkie, obok lekkiego, salonnego dowcipu, zawierają wiele złośliwości, kłują czasem dotkliwie, chociaż zawsze zgrabnie i z wdziękiem.

Po napisaniu powyższych wierszy, poczyną poeta tworzyć zupełnie odmiennie. Teraz bowiem, kiedy szczęścia wcale się nie spodziewał, ono, nieoczekiwane, poczęło się ku niemu przybliżać. Lodowa skorupa nieufności szybko topniała pod ciepłym tchnieniem miłosnego uczucia, upięksozom falą „woni, barw i blasków, unoszących się w przestrzeni“ i poeta coraz bardziej stawał się wierzącym. Z utworów następnych ironia znika, natomiast coraz więcej wstępuje w poetę ufność, iż zdoła znaleźć upragnioną miłość, a z nią chociaż dozę drobną szczęścia. Z tej zmiany w uczuciach poety powstał szereg²⁾ długi wierszy, z których początkowo lekko i zgrabnie, jak u poetów prowansalskich, potem coraz szczerzej, a w końcu gwałtownie bije miłosne upojenie.

Wreszcie erotyka jest górującym tonem w wianku popularnych liryków, zebranych pod wspólnym tytułem: „Z motywów

1) „Niezabudki kwiecie“, „Z podróży Dunajcem“, „Legenda pierwszej miłości“, „Nawróceni“, „Zwiędły listek“, „Marzenie poranne“, „Niezręczny“, „Spóźniona odpowiedź“, „Scherzo“ i t. d.

2) Szereg ten stanowią: „Róża“, „Rada“, „Fijołki“, „Dzień i noc“, „Między nami nic nie było“, „Ja Ciebie kocham“, „Jedna chwila“, „Ach powiedz“, „Serenada“, „Lilie wodne“ i do niego należy jednoaktowa komedia pt. „Gałązka heliotropu“ (wyd. w osobnej odbitce 1869 r.).

ludowych¹⁾. Jakie motywa ludowe mogły pociągnąć tak subtel-
nego poetę? Klechdy ni baśnie żadne nie pociągały go, do
pisania ballad nie miał ochoty, on, poeta siódmego dziesiątka
XIX. wieku; uwaga jego skierowała się ku tej stronie, która
swą prostotą, naturalnością i szczerością zachwycała poetów:
zaciekał go sposób, w jaki lud w swych śpiewkach opiewa
miłość; nadto dostrzegł on poezję w skargach ludu na nę-
dź. Spodobała mu się także forma utworów ludowych, pro-
stota wyrażań, rymu, zwykły układ zwrotek czterowersowych,
przytem charakterystyczne dla wszelkiej poezji ludowej zesta-
wianie każdego zjawiska, faktu, nawet nastroju z analogicznym
objawem w przyrodzie — zespolenie ludzkiego życia z życiem
przyrody. — Poeta jednak wcale nie zamierzał naśladować do-
słownie ludowych wierszy, ograniczył się tylko do pozornego
zapożyczenia motywów. A stworzył z nich prawdziwe „kunsztyki“,
niejako snycerskie wyroby z drzewa lipowego. Materiał prosty,
powszedni, ale w rękę artysty-mistrza zamieniał się w cacka,
którymby nie dorównały nawet najkosztowniejsze jubilerskie wy-
roby. Asnyk był nader zdolnym snycerzem. W głównych rysach
szedł on za motywem ludowym, ale szczegóły wykonał tak sub-
telnie, misternie i sztucznie, że twory te do arcydzieł wprawnego
pióra trzeba zaliczyć.

Tak to w poszukiwaniach za szczęściem, napotykać na-
okół nędzę i lichotę, chronił się poeta przed tą niedoskonałą
rzeczywistością w regiony piękna. Zwróciwszy się zaś do krainy
idealnej, do arystokracji geniuszu i piękności, kruszył kopię
o sztukę. Poeta uważał sztukę za wielką świętość, niezależną
od niskich wpływów i przemocy, niezdolną na służkę niczyją.
Jakżeż tedy drażniło poetę to ustawiczne poniżanie jego ulu-
bionej pani, które napotykał podówczas co krok, w każdym
piśmie, w każdej pogawędce! Postawił więc kwestyę jasno, przy-
stąpił do gruntownego zbadania zarzutów, jakie publiczność stawia
poetom, a z drugiej strony wygłosił imieniem rodzaju pogar-
dzonego — obronę poetów. Trzeba przyznać, że zachował przy
tej analizie bezstronność zupełną.

1) Tu należą: „Przykro, przykro jest dębowi...“, „Bodaj owa rzeczka“,
„Nie będę Cię rwała“, „Czary“, „Błąka się wichur w polu“, „Chłopca mego
mi zabrali“, „W chacie“, „Huczy woda po kamieniach“, „Siedzi ptaszek na
drzewie“, „Słonko“ i w. i.

Trafnie ocenił wszystko, co słusznego było w wołaniach publiczności, uznał, że w poezji współczesnej było wiele błędów, nawet wyszydził ją — wreszcie sięgnął głębiej, do źródła tego upadku poezji. Roztrząsania owe zawarł w dwu wielkich wierszach: „Publiczność do poetów“ i „Poeci do publiczności“. W tych roztrząsaniach próbował dotrzeć do istoty potęgi poezji i pogłębiwszy się, przyszedł do przekonania, że tęczowa baśń poezji daje swemu władcy potęgę, ale nie po to, iżby sam jej rozkoszy używał, ale, by cieszył tych, którzy smutni. Chwilowy, czysty bądź co bądź i zrozumiały jego egotyzm bardzo szybko znika i ustępuje miejsca nowemu pragnieniu:

„Trzeba litosnej nad światem opieki,
Trzeba miłości wiecznej, choć dalekiej“....

Wraz z tą zmianą pragnień idzie zmiana usposobienia. Dawna gwałtowność znika bezpowrotnie, ironia lub faunowy uśmiech zamienia się w mowę poważną i dobrotliwą.

Twory jego, straciwszy dotychczasową żywość, straciły pod względem artystycznym, za to zajaśniały harmonią i pogodą.

Pod znakiem tej harmonii wstępuje Asnyk w okres trzeci swej twórczości.

* * *

W lecie 1870 r. przeniósł się Asnyk do Krakowa, w którym zamieszkał razem z rodzicami. W listopadzie roku następnego utracił matkę. Ojciec jego po stracie żony powrócił do Warszawy i poeta został sam. Część lata i jesieni 1872 r. spędził poeta we Włoszech, a od r. 1873. wyjeżdżał na wypoczynek w Tatry. W r. 1875. ożenił się z p. Zofią Kaczorowską, w niespełna rok jednak żona umarła, osieracając poetę i malutkiego synka. Śmierć żony dotknęła boleśnie poetę, który odtąd nieraz i z troskami materyjalnej natury walczyć musiał¹⁾.

Twórczość jednak literacka w tych latach nie ustała, owszem bujniejszą nawet była, niż w latach poprzednich. W tym okresie napotyamy u Asnyka wyraźną wiarę w ewolucję stopniową

¹⁾ Szczegóły biograficzne czerpałem jużto z „Autobiografii“ poety, jużto ze „Wstępu“ St. Krzemińskiego do 5 tomowego wydania „Pism“ Asnyka. (Warszawa 1898).

ludzkości, przynoszącą coraz to nowe doskonalenie, a odbywającą się nieustannie, nawet bez, a choćby wbrew woli ludzi. Idea ciągłego rozwoju przesiąkła do głębi duchowej poety. Na wyrobienie takiego poglądu filozoficznego wpłynęły u Asnyka dwa czynniki: pierwszy, działający już od młodości, widoczny już w „Śnie grobów“ (cz. II.) to — „Król-duch“ ze swą ideą koniecznej ewolucji poprzez krew i zniszczenie, drugim zaś, była przyrodnicza teoria ewolucji.

Asnyk znał gruntownie dzieła ówczesnych najwybitniejszych przyrodników, Spencera, Darwina i Haeckla. Kiedy w swoich zacięvaniach nad losami świata spotkał się z ideą ewolucji, przejął się nią natychmiast do głębi i stał się jej gorliwym rzecznikiem i apostołem. Fakt ten posiada niemałe znaczenie dla jego poetyckiej twórczości. Albowiem z chwilą, w której Asnyk, odwróciwszy się od własnej osoby, wyrzekłszy się myśli o doli osobistej, począł myśleć nad drugimi i wszechświatem, liryka jego zmieniła się zasadniczo. Ton indywidualistyczny zamilkł, przycichło niewyczerpane źródło osobistych uczuć, pragnień i namiętności; temsamem więc liryka jego przestała być bezpośrednią, barwną i porywającą, z prawdziwej liryki egotycznej, uczuciowej, stała się refleksyjną. Tematem jedynym jego poezji będą odtąd myśli nad rozwojem ludzkości; poeta nie odezwie się już do społeczeństwa z żadnym hasłem potężnym i śmiałym, wypowiedzianem ogniście, ale jedynie głęboko obmyślanemi, może niezbitemi radami.

Plonem tych lat jest cały szereg liryków pięknych¹⁾, a wśród nich osobne miejsce zajmuje szereg różnorodnych wierszy, objętych wspólną nazwą: „W Tatrach“.

¹⁾ Na początku tego okresu powstały: „Uśmiech“, „Szczęśliwa młodość“, „Preludyum“, „Sam na sam“, „Dwa anioły“, „Uciszyć serce“, „Na pobojowisku“ (pod wpływem wojny francusko-pruskiej), „Król Juba“, „Tantal“, „Ociemniały Thamyris“ — później: „Lykofron do Fatum“, „Oda“, „Panienczka“, „Miłość jak słońce“, „Astry“, „Do młodych“, „Dzisiejszym idealistom“, „Daremne żale“, „Chór oceanid“, „Egzotyczne kwiaty“, „Nieśmiertelni“, „Epaminondas“, „Odpowiedź przeszłości“, „Mgławice“, „Dwie fazy“, „W oczekiwaniu jutra“, „Napad na Parnas“ i in.

W trzecim okresie swej twórczości napisał Asnyk także dwa dramaty: „Cola Rienzi“ (1873) i „Żyd“ (1875), tragedję: „Kiejstut“ (1878) i trzy komedye: „Przyjaciele Hioba“ (1879), „Bracia Lerche“ (1886) i „Komedia konkursowa“ (1888).

Zaznaczyłem już powyżej, że od r. 1873. wyjeżdżał poeta na odpoczynek letni w Tatry. Tutaj znalazł się w nieznanym dotąd widnokregu, poznał przyrodę i jej piękności i zdumiony ukorzył się przed nią. Tej piękności przyrody i wrażeniu, jakie ona uczyniła na subtelny umyśle poety, zawdzięczamy prawdziwe perełki liryki polskiej. Asnyk patrzył na Tatry wzrokiem artysty, traktował je jako cudowny twór natury, obfitujący w motywy poetyczne. Urok Tatr był tak potężny, tak głębokie wrażenie wywarł na zmysł estetyczny poety, że na chwilę stłumił refleksyjną jego skłonność; on, który patrząc na najdrobniejszy kwiatek, zaraz dawał się unosić refleksyi, teraz, olśniony wszechmocną pięknnością przyrody górskiej, poświęcił jej kilka gorących, szczerych wierszy. Plastykiem i tu nie był, lecz kolorystą śmiałym, przedewszystkiem mistrzem w oddawaniu mroków, wichrów, burzy, woni i świateł. Bardzo szczerym w tym cyklu jest wiersz: „Noc pod Wysoką“. Charakteryzuje on przewybornie przemianę, jaka się odbywa w duszy człowieka, gdy ujrzy się wobec nieba i skalnych olbrzymów prochem, podległym odwiecznym prawom — pokazuje on także cały dodatni wpływ przyrody na jaźń poety. Największą korzyść dało mu zbliżenie się do natury w tem, że dało mu wiarę w związek człowieka z całym wszechświatem. Dzięki temu znikły z ducha poety resztki dawnej chwiejności i uczuł się cząstką przyrody wielką i potężną. Dotknął się ziemi, i jak Anteus, zaczerpnął z niej soków, które mu dały sił na najcięższe chwile.

Plon lat 1880—1894. zebrał Asnyk w tomie, wydanym w r. 1894. przez „Nową Reformę“. O ile dotąd z jego poezyi bił liryzm czysty, gorący, zwolna refleksyą miarkowany, ale osobisty, o tyle w ostatnim zbiorze przeważać poczyna Asnyk-obywatel.

Kiedy grupka ludzi w 1881 r. zakrzętała się koło założenia poważnego demokratycznego dziennika w Krakowie, Asnyk, demokratą z rodu i przekonań, z zapałem zabrał się do pracy i objął redakcyę „Nowej Reformy“. Odtąd uderza w struny lutni w każdej ważniejszej dla społeczeństwa chwili. W ostatnim zbiorze rozbrzmiewa silniej nuta społeczna, której przedtem, przycichłej pod donośnem echem cierpień patryotycznych i osobistych zawodów, słychać nie było. Wiek zdaje się nie pozostał bez wpływu na formę, która zyskując na wykończeniu, traci

rozpęd, siłę i barwność. Poeta dojrzał pod każdym względem i spoważniał. Miarą tego rozwoju może być obecne jego zapamiętywanie na akt ofiarny r. 63. i społeczeństwo polskie ostatnich pokoleń. Umiał już patrzeć spokojnie, rozważnie i beznamiętnie na to, co w pierwszym okresie twórczości targało nim i parło do wybuchów. Bezstronnie dostrzegł, że rok 63. wiele krwawych śladów zostawił w sercach polskich, że on był bezpośrednią przyczyną oziębienia uczuć patryotycznych i wszechwładzy zwątpienia w życiu społeczeństwa polskiego. Jednak te względy nie potępiają w jego oczach owego kroku rozpaczliwego, który wydaje mu się „zamknięciem rycerskiego rapsodu“ naszych dziejów.

Nie oburza się także na młodych, którzy oskarżają starych o nadmiar zapału, lżą ich „serca miłością rozrzutne“, zrywają z ich skroni listki wawrzynu, aż gorycz ogarnia synów epoki minionej. Przed oczyma stoi mu zbyt żywo („Samotne widmo“) „umarła myśl ubiegłej epoki“, skarżąca się na niewdzięczność losu, który ją do niedawna czczoną i poruszającą masę, teraz odepchnął i zapomnieniem pokrył. Poeta boleje bardzo, że dola ojczyzny nie polepszyła się wcale. Kiedy popatrzy na sąsiednie „Szczęśliwe ludy“, u których dzięki swobodzie, żaden wysiłek nie mija bezowocnie, żadna zdolność nie marnieje w ukryciu, ból go ogarnia wielki, bo wówczas zaraz nasuwa mu się myśl o jego Polsce nieszczęśliwej. A przyczyn do smutku ma tem więcej, że w jego ojczyźnie bieda szerszej, niż gdzieindziej panuje, więcej jest upośledzonych społecznie, którzy „znali tylko, co trud i potrzeba — a nieraz im brakło mleka w piersiach matek“. Chwilami, kiedy może pod wpływem osobistych zawodów nastrojony jest pesymistycznie, obawia się katastrofy wskutek tego wadliwego układu społecznego. Wydaje mu się, że ludzkość stoi nad przepaścią, w którą lada chwila runie. („Wśród przełomu“). Więc strwożony beznadziejnie spogląda w przyszłość. Ale wtedy właśnie niewiadomo skąd nadpływa niewidocznie nowy, świeży prąd myśli („W obiegu“); gdzieś na biednym poddaszu dokonywa się, „Przyjście Messyasza“, rodzi się nowa idea, którą z początku magnaci ziemi lekceważą, a która męczona i grzebana, przeszedłszy zwycięsko wszelkie próby, na nowo wybuchnie ogniem siły. Nowy Bóg zdobędzie ludy i kraje; pobudzi do życia nową pieśń, od dawnej silniejszą. I tą wiarą, zaczerpniętą z dziejów, ożywiony, wygrywa hejnał przyszłości, wspaniałą „Pobudkę“:

„Precz z małoduszną rozpaczą,
 Nie wolno rozpaczać nam!
 Niech myśli zuchwale skaczą
 Do niebios zamkniętych bram!

Niechaj was klęski nie straszą,
 Niech hasło bojowe brzmi:
 Za naszą wolność i waszą!
 Za przyszłych braterstwa dni!“

Sibi. Jan. Taką pieśń nadziei wyśpiewał poeta życiu, rzeczywistości, dobył z siebie wszystkich sił, byle wyrwać społeczeństwo ze zwątpienia i niewiary w przyszłość; a kiedy uznał, że spełnił swój obowiązek dla świata, spojrzął w twarz Sfinksa, nad głębie, aby stamtąd dowiedzieć się, czym jest człowiek, czym jest życie, czym wszechświat. Całe życie szukał tych prawd, obserwował, teraz w zaciszu począł to, co dojrzał, poprzez zasłonę „łudzającej Maji“ porządkować, łączyć“.

II.

Owoce tych spostrzeżeń, najtrwalsze zdobycze myślowe życia, złożył w cyklu trzydziestu sonetów, zatytułowanych „Nad głębinami“. Powstały one w ciągu lat 1883—1892.

Jestto dzieło tego okresu w jego życiu, kiedy ustała walka, rozgrywająca się oddawna w jego duszy między poglądami i wynikami nauki ścisłej, a pragnieniami i marami gorącego, kochającego serca.

Przypatrzmy się bliżej tym sonetom:

Oto poeta odtrącił precz wszystkie drobnostki i naleciałości dnia i wolny od stronniczości i dogmatyzmu zadumał się nad głębinami.

W cyklu znać trzy, wyraźniej oddzielone części; pierwsza od sonetu 1. do 8., druga od 8. do 26., trzecia od 26. do 30.

Pierwsza część poświęcona jest zgłębianiu tego, co ponad zakresem działania człowieka, badaniu istoty świata, wsłuchiowaniu się w to wiecznie szumiące, a niezbadane mare tenebrarum¹⁾, którego fale objają się z łoskotem o brzegi naszego

1) Podług Maeterlincka „Zagrzebanej świątyni“.

ducha, budząc gorące pragnienie zrozumienia i poznania istoty bytu — niestety niedostępne dla nas. Stąd skarży się poeta:

„Zmiennego bytu falo ty ruchliwa!”

Fala ta unosi nas po swej powierzchni, nie pozwalając jednak wniknąć wzrokiem w głąb swą, chociaż popęd ezujemy niezmierny ku dociekaniu owych tajemnic.

Ludzkość siedzi pochylona nad głębiami i wpatrzona w nie pilnie, ale napróżno; fala rozwiązania tajemnic nie przynosi, lecz jakby na urągowisko:

„Własną twarz naszą ukazuje zdala,
I nasz widnokrąg cały się powleka
Rzuceniem w wszechświat odbiciem człowieka“ (I.)

Co najwyżej otchłań bezdenna przyniesie napowrót echo naszego zapytania:

„I nieraz biedni za prawdę bierzemy
Ten głuchy oddźwięk własnej wyobraźni,
Sądząc, że słyszym tajny głos natury;“

a wszechświat wciąż stoi przed nami milczący i zamknięty, nie-docieczony, aż nas śmiertelnych po chwilowem istnieniu człowieczem przyjmie napowrót w swe zagadkowe tajnie. (II.).

I tak ustawicznie powtarza natura swą igraszkę z nami i „łudzająca Maja“ w śnie otwiera nam oczy, przesuwając przed niemi mieniającą się tęczę zjawisk, a kiedy wyciągniemy ku nim dłoń, zazdrosna bogini usuwa je w dal. (III). — Wiecznie trapi się ludzkość, nie pojmując swego bytu, pochodzenia, końca ni celu; ot, niesie nas fala po przestworzach jak klucze ptaków ulatujących jesienią:

„Tak pokolenia w nieskończoność mroczną
Nieprzerwanymi łańcuchami płyną,
Nie wiedząc nawet, skąd wyszły?.... gdzie spoczną?....
Ani nad jaką wznoszą się krainą?“

Jedyną naszą zdobyczą w tym niepojętym locie jest wążki pas doświadczenia, które, wrodzonym pędem parci, zdobywamy w wędrówce, patrząc na znaki minionych szeregów. (IV.). Lecz te skromne zdobycze niejako wyrwane z milczącej paszczy nieskończoności, żadnej pociechy nie niosą.

„Wraz z blaskiem wiedzy zdobytej promienia,
W miarę jak widzeń krąg się rozprzestrzenia,
Wciąż obszar mroków nieprzebytych rośnie“....

tak, jak smuga światła wśród ciemności oświeca szczupłą przestrzeń, czyniąc tem czarniejszą i skrytszą naokół rozlaną przepaść tajemną. Więc niema czego cieszyć się z nieznacznego rozszerzenia horyzontu,

„I to, co dostrzedz możemy, jest niczem,
Przed tem nieznanem, skrytem, tajemniczem,
Co nam mrok wieczny zastania zazdrośnie“ (V.)

Niedocieczonym jest ocean tajemnic, który „na falach swoich toczy słońce miliony“, bo nie tylko nieskończoność jego udaremnia ogromne wysiłki fantazyi ludzkiej, lecz z drugiej strony te cząstki, które ten ogromny wszechświat składają, są nieskończenie małe, i badania nasze giną „w nieskończonej małości atomu“. (VI.) Byt dlatego przedewszystkiem jest dla nas nieznanym, że nie istnieje on sam przez się, lecz tworzy go, kieruje nim i

„Niesie go z sobą ta nieznaną falą,
Co poza bytem będąc, byt okala,
I wszystko z łona swego wyprowadza“,

fala, która każdej chwili byt „osadzić może na głębiach nicestwa“. (VII.). Oku człowieka przedstawia się ona jako noc wieczysta i „pierwotny eter bez skupienia“. W nocy tej panuje wieczny spokój, „nie się nie zmienia, nie drga, nie posuwa“.

„Tylko duch świata bezustannie czuwa
I przyszłych istnień nic z siebie wysnuwa“ (VII.)

Pessimistycznie kończy poeta dociekania głównej tajemnicy; ostatniem słowo jego: „ignorabimus“.

Dalsze 18. sonetów poświęcił Asnyk zastanawianiu się nad życiem człowieka, lecz zmienił tu ton; nie tyle jest obserwatorem, ile ojcem, tłumaczem, doradcą. Odtąd nie bada już przedmiotowo, nie przechodzi swego tematu stopniowo i wszechstronnie, ale zaczyna od tego, co go boli, w czem głos zabrać za potrzebne uważał:

„Nieśmiertelności nie poszukuj w próchnie,
Albo w czynnikach, co się wnet rozprzegną“:

Za taki żywioł, nie posiadający w sobie nieśmiertelności, lecz wcześniej skazany na zgubę, uważa człowieka, jako jednostkę pragnącą być dla siebie odrębnym światem. Wszakże składnikami jego są „kość i ścięgno i żądz płomyki, które śmierć zadmuchnie“; przeto wszystko, co snuł, pójdzie „na pastwę bladej przemian druchnie“, zniknie bez odgłosu

„Wszystko, co świeci w ludzkich cacek kramie,
Co przypadkowe, ułomne i liche,
Co nosi zachceń osobistych znamię“. (IX).

Tylko to, czego nie więzi wążka rama osobistych pragnień, co wolne od cienia egoizmu, ma przed sobą przyszłość; nie zatone w czasie, lecz żyć będzie poza grobem.

„To, co chwilowy zakres swój poprzedza,
I z życiem przyszłych pokoleń się brata,
Tylko ta wspólnych źródeł samowiedza,
Co z gwiazd na gwiazdy wzlatuje skrzydlata“. (X).

Dlaczegoż jednak zginą wszelkie czyny, choćby bohaterskie, nie egoistyczne, ale „noszące doli osobistej piętno“; przecież nie są szkodliwymi dla świata? Przyczyna tego w nikłości i słabości naszego rodu. Mimo, iż ciągle odbywa się ruch nieustanny, pokolenia, jak liście z drzew strącone, mijają, aby następcom oddać arenę dla takiej samej roli, mimo, że coraz to nowe siły budzą się do działania; jedynym związkiem między wypadkami, jedyną nicią — pamięć człowieka. (XI.)

„Wzniosłe dążenia, szlachetne pobudki,
Rozpaczne walki, zgliszcza i cmentarze,
Róże miłości, uczuć niezabudki,
I ukochanych jasne przedtem twarze —
We mgłach przeszłości nikną, jak sen krótki“.... XII

Serce wprawdzie usiłuje je w sobie uwięzić, ale nadarmo. Czas stoi bacznie obok tablicy ludzkich czynów, pamięci, i wszystko w niej zamaże: największe bole i najjaśniejsze radości, gdyż

„To, co już przeszło, nie powraca więcej!“ (XII).

Nie wróci w tej samej postaci, ale to, co posiadało trwałą wartość, odmieni kształty i żyć będzie. Z tych powolnych, a cennych nabytków powstaje z czasem bogaty skarbiec, z którego

czerpać można w potrzebie, a do którego i nasze pokolenie winno dodać nieco zasług, aby pomnożyć zasoby dla potomnych. (XIII).

W taki sposób powstaje ścisła łączność między pokoleniami; w takim rozumieniu

„Fala pokoleń, wielkie ludów rzeki —
Wszystko w ocean jeden wspólny spływa,

Jedni od drugich nawzajem zależą,
Odpowiadając na wypadków fali,
Każdy za wszystkich, za każdego wszyscy“ (XIV).

Za każdą zbrodnię popełnioną przypadnie każdemu wobec takiego związku — część kary; potwierdzenie daje rzeczywistość, mszcząc się na dzieciach za winy ojców; każdy musi przyjąć dobrowolnie na siebie cudzą zbrodnię, czy szaleństwo,

„Bo każdy nosi w duszy swojej na dnie
Odpowiedzialność wspólną człowieczeństwa“ (XV).

Widząc zatem, jakie groźne skutki wywiera na społeczeństwo grzech i zło, szuka poeta lekarstwa na nie. Lekarstwo widzi w prawdzie, ogrzanej miłością (XVI), którą sławi w najwznioślejszym i najpiękniejszym z całego cyklu sonecie „Co złość zniweczy“.

Właściwie w tym wierszu znajdujemy streszczenie całej dążności „Nad głębiami“, wyrażające myśl przewodnią twórczości poety:

„Co złość zniweczy, co występki zburzy,
To miłość z gruzów napowrót postawi.
Upadłą ludzkość z krwi i łez kałuży,
Gdzie ją spychają występni i krwawi,
Czyn poświęcenia podniesie i zbawi
Myśl, która dobru powszechnemu służy,
Wiedzie za sobą duchów zastęp duży,
Jak łańcuch w niebo lecących zórawi“ (XVII).

Powtórzywszy w sonecie XVIII. ideę XIV. i XV. dla nawiązania ciągłej nici, wykazuje, jaką potęgę zyskuje człowiek, gdy sprzymierzy się i zjednoczy najściślej z przyrodą“.

Wówczas już nie czuje się „bezsilnym atomem“, ale częścią składową całej potęgi, wówczas nie czuje swojej śmiertelności,

bo widzi swoją pracę i pokrewieństwo duchowe ze wszystkim, „co było, co jest i co będzie“. (XIX.).

A tak górnice pojmując swe stanowisko, bez trwogi patrząc będzie człowiek na przejściowe klęski swego rodzaju, zgony, „pozorne zagłady“, a nawet „dziejowe noce“ nie odbiorą mu odwagi,

„Gdyż mu widnieje pewna w przyszłość droga,
Gdzie śmierć jest stopniem wyższego rozwoju“. (XX.).

Śmierć więc to nie nieszczęście dla świata; człowiek, oparłszy się stopami o glob, a czołem uderzywszy w obłoki, dojrzy, że, „*śmierć — to ciągłego postępu chorągwy*“, który, usuwając, co zbyteczne i przeżyte, odradza ustawicznie wszystko, jest podwaliną wiecznych przemian. (XXI.).

Zatem :

„Naprzód i wyżej! przez ból i męczarnie,
Przez ciemną otchłań, przez śmierci podwoje,
Przez szereg istnień, padających marnie!

Naprzód i wyżej! w gwiazdziste ogromy,
Prąd życia coraz przyspieszonym ruchem
Porywa z głębi bezwiedne atomy“. (XXII.).

Czyż jest jednak korzyść jaka dla ludzkości z dociekania praw rządzących rozwojem, kiedy one, wiecznie niezmiennie, nie pozwolą na żadną poprawkę ani zmianę? Jest, bo inaczej człowiek, świadom praw, układać będzie swe życie, dostosuje się do nich i działalność swoją skieruje tam, gdzie ona może być pożyteczną! Odtąd będzie *świadomie* współdziałał z owymi prawami i przyspieszy powolne kroki ludzkości. Zarówno pozna, że na nic nie przyda się gwałcenie tych praw, co Asnyk uważa za identyczne z pracą „ku powszechnej szkodzie“. (XXIII.).

Podejmując walkę z niemi, może być wprowadzie przez drobną chwilę pozornie niezależnym; ale walka ta nadaremna, bo prawa niezłomne natury pochłoną go i skruszą. (XXIV.).

W sonetach XXV. i XXVI. powtarza myśl dwóch pierwszych o subiektywnem pojmowaniu prawdy. Na naturę każdy patrzy ze swego stanowiska tylko:

„Znam tylko bowiem jedną z form tysiąca
Natury, w moim odbitej umyśle;
Sądzę ją z tego, co mi sama przyśle
I czem o władze mi dane potraça!“ (XXV.).

Tę myśl względności poznania ludzkiego porusza raz jeszcze w sonecie następnym, tylko w sposób jeszcze bardziej obrazowy i poetyczny:

„Podobnie światło prawdy w ziemskiej sferze,
Przez mgły spływając, w tęczę się rozwionie,
Gdy ludzkim duszom niesie blaski świeże;
 Każda z nich w siebie inne barwy chłonie,
 Każda za całość jedną cząstkę bierze:
 Tę, którą sama w swem odbija łonie“ (XXVI).

W trzeciej części cyklu (XXVII—XXX.) schodzi poeta z ogólnego stanowiska na ziemię, do swej epoki „schyłkowej“ i skarży się bardzo rzewnie w XXVII sonecie, jedynym ze wszystkich 30. prawdziwie lirycznym, przypominającym dawne liryki.

„Smutny jest schyłek roku, w mgieł pomroce....
Gdy wiatr jesienny zwiędłym liściem miota,....
Smutniejszy koniec bezsilny żywota,
Osamotnienie starości sieroce....
.....
Lecz najsmutniejszy jest duchowy schyłek
Zamierającej powoli epoki!“

Natychmiast jednak, poddawszy się chwilowo wezbranej fali serca, przywodzi na myśl zdobycze, do których nad głębiami doszedł i tłumaczy sobie, że nie powinien biadać „nad spustoszoną niwą“, bo pod jej przykrą powłoką budzi się do życia tysiące nowych zarodków, które okryją świat zielenią,

..... „kiedy je oświeci
Brzask nowych wiosen, lub nowych stuleci!“ (XXVIII).

Takie właśnie zarodki zdolne do kiełkowania, jak miłość swobody, godność i męstwo człowiecze, widzi w łonie swojego narodu, pełen jest tedy dobrej nadziei. Występuje za to ostro przeciw abnegacji narodowej, zwątpieniu, które wiedzie do samobójstwa (XXIX.) i wieńczy cały cykl gorącą apostrofą do ukochanej ojczyzny:

„Taka, jak byłeś — nie wstaniesz z mogiły!
Nie wrócisz na świat w dawnej swojej krasie;
Musisz porzucić kształt przeszłości zgniły“.

Jeśli zechce żyć, musi precz odrzucić i bezpowrotnie wszystkie „złote pasy“ i inne rysy miłe i „wdzięk w dawniejszym uwiel-

biany czasie“, przeklęty przez genialnego twórcę „Grobu Agamemnona“,

„Lecz przystrojona w królewski dyadem,
Musisz do życia wkroczyć życia bramą,
Musisz być inną! choć będziesz tą samą!“ (XXX).

Jak więc widzieliśmy, poeta poświęcił najpierw swoją uwagę pojęciu ogólnemu t. j. badaniu istoty wszechświata, następnie przechodzi do pojęcia szczegółowego i zastanawia się nad człowiekiem. W badaniu obu tych pojęć dochodzi do tych samych wyników: tu i tam widzi cudowną harmonię, która łączy wszelkie poszczególne zjawiska i te same prawa, które kierują całym bytem.

Na tle tych rozumowań rozwija Asnyk przepięknie swoje postulaty etyczne, a główną ich zasadę tworzy wspólna praca i wspólne obowiązki człowieczeństwa i idąca za tem wspólna odpowiedzialność za dokonane czyny.

Dewiza: „Každy za wszystkich, za każdego wszyscy“ przyświeca jasno całej twórczości Asnyka, a syntezą tych pięknych i szlachetnych myśli poety, znaczonych dotąd tylko lekko tu i ówdzie, są właśnie sonety „Nad głębiami“. Ta szczytna dewiza, którą się zawsze kierował poeta, każe mu także spodziewać się odrodzenia ukochanej ojczyzny.

Trwoga o jej przyszłe losy wzniosła poetę na wyżynę natchnienia i z tej wyżyny prorokuje poeta ojczyźnie swej zmarłych wstanie. Tylko musi ona przebyć taką samą ewolucję, jakiej ulega wszystko, co jest bytem. Śmierć jej chwilowa była widocznie potrzebna, bo „śmierć — to ciągłego postępu chorąży“, — dlatego wierzy, że „grób nie odda światu Polski — widmem bladym z płamą zgnilizny i mogilnej pleśni“, lecz inną, odrodzoną i udoskonaloną.

To zapatrywanie poety na przyszłe losy Polski jest zarazem najwyższym szczyblem jego poetyckiej twórczości.

I.

Skład grona nauczycielskiego

przy końcu roku szkolnego 1907.

A) Zakład główny.

Śmiałek Wincenty, dr. filozofii, dyrektor, uczył jęz. greck. w VI a, — tygodniowo 5 godzin.

Bojarski Władysław, profesor w VIII. randze, gospodarz VIII a, uczył jęz. łacińskiego w VI a, VIII a, jęz. greckiego w VIII a, — tygodniowo 16 godzin.

Dropiowski Piotr, profesor, pomocnik kancelaryjny Dyrektora, zawiadowca biblioteki nauczycielskiej, uczył jęz. greckiego w III a, jęz. polsk. w III c, VI a, VII a, VIII a, — tygodniowo 17 godzin.

Ks. Dziurzyński Kazimierz, nauczyciel, uczył religii rzym.-kat. w I a, I c, II a, II c, III a, III c, IV c, V a, VI a, VII a, VIII a, — tygodniowo 22 godzin.

Hrycak Michał, profesor, gospodarz VI a, uczył matematyki w IV c, V a, VI a, VII a, VIII a, fizyki w VIII a, — tyg. 18 godz.

Jahner Alfred, dr. filozofii, c. k. radca szkolny, profesor w VII randze, przydzielony jako referent pomocniczy do służby w c. k. Radzie szkolnej krajowej.

Klemensiewicz Robert, profesor w VIII randze, uczył historii i geografii w I a, II a, IV a, V a, VI a, — tygod. 18 godz.

Ks. Krypiakiewicz Piotr, dr. św. Teologii, profesor w VIII randze, uczył religii grecko-kat. w I—VIII, — tygodniowo 16 godzin.

- Ks. Kuryś Michał**, dr. św. Teologii, profesor w VIII randze, katecheta oddziału równorzędnego, uczył religii w I d, I e, IV d, — tygodniowo 6 godzin.
- Latoszyński Władysław**, profesor w VIII randze, przydzielony do oddziału równorzędnego.
- Leciejewski Jan**, dr. filozofii, profesor, docent Uniwersytetu, członek koresp. Tow. przyjaciół nauk w Poznaniu i komisji językowej Akademii Umiejętności w Krakowie, uczył języka polskiego w V a, jęz. niemieckiego w I a, II c, — tygodniowo 14 godzin.
- Petzold Emil**, nauczyciel, uczył jęz. niem. w VII a, VIII a, — tygodniowo 8 godzin.
- Romański Stanisław**, profesor w VIII randze, gospodarz VII a, uczył jęz. łac. w V a, VII a, jęz. greck. w VII a, — tygodn. 15 godzin.
- Siwak Michał**, profesor, uczył historii i geografii w I c, II c, III a, III c, VII a, VIII a, — tygodniowo 19 godzin.
- Witwicki Władysław**, dr. filozofii, nauczyciel, docent Uniwersytetu, uczył historii naturalnej w I a, V a, VI a, propedeutyki fil. w VII a, VIII a, — tygodniowo 10 godzin.
- Zagórski Władysław**, profesor w VIII randze, uczył jęz. łacińskiego w III c, — tygodniowo 6 godzin.
- Piasecki Eugeniusz**, dr. wszech nauk lekarsk., nauczyciel, bawił na urlopie.
- Balaban Majer**, dr. filozofii, zastępca nauczyciela, uczył religii możeszowej w I—VIII wraz z oddziałami równorzędnymi, tygodniowo 18 godzin.
- Elmer Baruch**, dr. filozofii, gospodarz IV d, uczył jęz. polskiego w IV a, jęz. niem. w I d, IV d, VI a, — tygod. 17 godz.
- Kordasiewicz Mikołaj**, zastępca nauczyciela, gospodarz II c, uczył jęz. łac. w II c, — tygodniowo 8 godzin.
- Koszyk Kazimierz**, zastępca nauczyciela, gospodarz II a, uczył jęz. łac. w II a, greck. w IV a, IV c, IV d, — tygod. 20 godz.
- Krajewski Józef**, zastępca nauczyciela, bawił na urlopie.
- Kuczyński Stefan**, zastępca nauczyciela, gospodarz V a, uczył jęz. niem. w I c, III a, IV c, V a, — tygodniowo 18 godzin.
- Majerski Jan**, zastępca nauczyciela, gospodarz IV a, uczył matem. w I e, II a, III a, IV a, fizyki w IV a, IV c, VII a, — tygodniowo 21 godzin.

- Maykowski Stanisław**, zastępca nauczyciela, gospodarz III a, uczył jęz. łac. w I d, III a, jęz. polsk. w III a, — tygod. 17 godz.
- Schlingler Erwin**, zastępca nauczyciela, bawił na urlopie.
- Seidel Mieczysław**, zastępca nauczyciela, gospodarz III c, uczył jęz. łac. w I e, jęz. greck. w III c, jęz. polsk. w I e, jęz. niem. w III c, — tygodniowo 20 godzin.
- Siekierski Bronisław**, zastępca nauczyciela, gospodarz I d, uczył matem. w I c, I d, historii naturalnej w I c, I d, I e, II a, II c, III a, III c, — tygodniowo 20 godzin.
- Skarbiński Edmund**, zastępca nauczyciela, gospodarz I a, uczył jęz. łac. w I a, IV d, jęz. polsk. w IV c, — tygod. 17 godz.
- Spulnicki Michał**, zastępca nauczyciela, gospodarz IV c, uczył jęz. łac. w IV c, historii i geografii w I d, I e, IV c, IV d, — tygodniowo 20 godzin.
- Szumski Emil**, zastępca nauczyciela, gospodarz I c, uczył języka łacińskiego w I c, jęz. polskiego w I a, I c, II c, — tygodniowo 17 godzin.
- Szykowski Maryan**, dr. filozofii, gospodarz I e, uczył jęz. polsk. w I d, IV d, jęz. niem. w I e, II a, — tygodniowo 17 godzin.
- Urich Emil**, zastępca nauczyciela, uczył jęz. łac. w IV a, języka greckiego w V a, jęz. niem. w IV a, — tygod. 15 godzin.
- Zawirski Zygmunt**, dr. filozofii, zastępca nauczyciela, uczył jęz. polsk. w II a, matematyki w I a, II c, III c, IV d, fizyki w IV d, — tygodniowo 18 godzin.
- Bieniaszewski Ludwik**, zastępca nauczyciela gimnastyki, uczył gimnastyki w V a, VI a, VII a, VIII a, — tygod. 8 godzin.
- Deszberg Romuald**, nauczyciel szkoły ludowej, uczył gimnastyki w I a, I c, I d, I e, II a, II c, III a, III c, IV a, IV c, IV d, — tygodniowo 22 godzin.

B) Oddział równorzędny.

- Jamrógiewicz Mieczysław**, c. k. radca szkolny, prof. w VII randze, kierownik, uczył matematyki w VIII b, — tygodniowo 2 godziny.
- Bizoń Franciszek**, prof. w VIII randze, uczył języka łacińskiego w VII b, greckiego w V b, VI b, — tygodniowo 15 godzin.

- Friedberg Wilhelm**, dr. filozofii, prof., zawiadowca gabinetu hist. naturalnej, uczył matematyki w I b, II b, historii naturalnej w I b, II b, III b, V b, VI b, — tygodniowo 16 godzin.
- Grzegorzewicz Wojciech**, profesor w VIII randze, gospodarz IV b, uczył jęz. łacińskiego w IV b, polskiego w VI b, VII b, VIII b, — tygodniowo 15 godzin.
- Ks. Kostecki Jan**, kanonik honorowy grecko-kat. kapituły biskupiej w Przemyślu, prof. w VII randze, zawiadowca gabinetu fizyki, gospodarz VII b, uczył matematyki w VI b, VII b, fizyki w IV b, VII b, VIII b, — tygodniowo 15 godzin.
- Kucharski Władysław**, prof., uczył historii i geografii w II b, III b, IV b, VII b, VIII b, — tygodniowo 17 godzin.
- Ks. Kuryś Michał**, j. w., uczył religii rzym.-kat. w I b—VIII b, — tygodniowo 16 godzin
- Latoszyński Władysław**, j. w., gospodarz klasy V b, uczył w drugim półroczu jęz. łacińskiego w V b, VIII b, języka greckiego w VII b, — tygodniowo 15 godzin.
- Palmstein Roman**, prof. w VII randze, uczył w pierwszym półroczu jęz. łacińskiego w V b, VIII b, greckiego w VII b, — tygodniowo 15 godzin. W drugim półroczu był na urlopie z powodu słabości.
- Ks. Pechnik Aleksander**, dr. filozofii, szambelan Jego Świątobliwości Ojca św., kanonik honorowy rzym.-kat. kapituły biskupiej w Tarnowie, radca konsystorza metropolitalnego rzym.-kat. we Lwowie, profesor w VII randze, — bawił na urlopie z powodu nadwątlonego zdrowia.
- Wróbel Walenty**, dr. filozofii, profesor w VII randze, gospodarz klasy VIII b, uczył jęz. łacińskiego w VI b, greckiego w VIII b, propedeutyki w VII b, VIII b, — tygodniowo 15 godzin.
- Dudryk Antoni**, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy VI b, zawiadowca gabinetu archeologicznego, uczył jęz. łacińskiego w VIII b, historii i geografii w I b, V b, VI b, — tygodniowo 18 godzin.
- Grosman Henryk**, zastępca nauczyciela, uczył jęz. niemieckiego w IV b, V b, VI b, VII b, VIII b, — tygodniowo 20 godzin.
- Jaworski Lesław**, zastępca nauczyciela, zawiadowca biblioteki polskiej dla uczniów wyższego gimnazjum, uczył jęz. polsk. w III b, IV b, V b, — tygodniowo 9 godzin.

- Loret Sydon**, dr. filozofii, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy II b, uczył w drugim półroczu jęz. polsk. w II b, jęz. niem. w I b, II b, III b, — tygodniowo 18 godzin.
- Nachajski Tomasz**, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy I b, uczył jęz. łacińskiego w I b, III b, greckiego w IV b, — tygod. 18 godzin.
- Romański Wiktor**, zastępca nauczyciela, — bawił w drugim półroczu na urlopie z powodu słabości.
- Rozmus Antoni**, zastępca nauczyciela, gospodarz klasy III b, uczył jęz. polskiego w I b, jęz. greckiego w III b, matematyki w III b, IV b, V b, — tygodniowo 18 godzin.
- Bieniaszewski Ludwik**, j. w., uczył gimnastyki w I b—VIII b, — tygodniowo 16 godzin.

Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych.

- Bojarski Władysław**, j. w., uczył stenografii w 2 godzinach tygod.
- Domiszewski Franciszek**, nauczyciel nadetatowy, uczył śpiewu w 5 oddziałach w 10 godzinach tygodniowo.
- Dobrosz-Dąbrowski Józef**, zastępca nauczyciela I szkoły real., uczył jęz. francuskiego w 3 oddziałach w 6 godzinach tygod.
- Dudryk Antoni**, j. w., uczył dziejów ojczyźtych w VI b w 1 godz. tygodniowo.
- Klemensiewicz Robert**, j. w., uczył dziejów ojczyźtych w VI a w 1 godzinie tygodniowo.
- Kucharski Władysław**, j. w., uczył dziejów ojczyźtych w III b, IV b, VII b w 3 godzinach tygodniowo.
- Niemczykiewicz Konstanty**, zastępca nauczyciela II szkoły realnej, uczył rysunków w 3 oddziałach w 6 godzinach tygodniowo.
- Panek Piotr**, uczył języka angielskiego w 4 godzinach tygodniowo.
- Siwak Michał**, j. w., uczył dziejów ojczyźtych w III a, III c, VII a, w 3 godzinach tygodniowo.
- Skobielski Piotr**, profesor w VII randze c. k. II. gimn., uczył języka ruskiego w 10 godzinach tygodniowo.
- Wróbel Walenty**, j. w., uczył kaligrafii w 5 godzinach tygodniowo.

Zmiany w składzie grona nauczycielskiego

w ciągu roku szkolnego 1906/7.

1. Jego Cesarska i Królewska Aposto'ska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 1. września 1906 raczył przenieść dyrektora Dr. Karola Petelenza na własną prośbę w stały stan spoczynku i nadać mu order żelaznej korony trzeciej klasy z uwolnieniem od taksy. (Pr. RSk. 19/10 1906 l. 621.).

2. Jego Cesarska i Król. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 23. lutego 1907 raczył najmiłościwiej zamianować prof. tutejszego c. k. IV gimnazyum, Dra Wincentego Śmiałka, dyrektorem tego zakładu. (Reskr. c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 5. marca 1907 l. 7540. RSk. 6/4 1907 l. 11326.).

3. J. E. Pan Minister W. i O. reskryptem z dnia 21. czerwca 1906 l. 19600 zamianował zastępcę nauczyciela Maryana Wójcikiewicza rzeczywistym nauczycielem w Mielcu, a zastępcę nauczyciela Stanisława Borowickę rzeczywistym nauczycielem w Sanoku (RSkr. 23/7 1906 l. 530. Pr.).

4. C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła tutejszych zastępców nauczycieli: Jana Aleksandrowicza i Mieczysława Schreiberera w tym samym charakterze do c. k. gimnazyum w Stanisławowie (RSkr. 27/8 1906 l. 29537 i 18/9 1906 l. 39883), ks. Józefa Zastyrca do c. k. gimnazyum w Buczaczu (RSkr. 24/9 1906 l. 43234), Zdzisława Pohlmana do c. k. gimnazyum w Sanoku. (RSkr. 14/2 1907 l. 5504.).

5. C. k. Rada szkolna krajowa przeniosła do tutejszego zakładu zastępców nauczycieli: Henryka Grosmana z c. k. gimnazyum w Łączowie (RSkr. 27/8 1906 l. 588 Pr.). Michała Spulnickiego z c. k. gimnazyum w Kołomyi. (RSkr. 30/8 1906 l. 27865), Tomasza Nachajskiego z c. k. gimnazyum VI. we Lwowie. (RSkr. 15/9 1906 l. 40468) i Dra Sydona Loreta z c. k. gimnazyum w Brodach (RSkr. 21/3 1907 l. 12294).

6. C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała zastępcami nauczycieli w tutejszym zakładzie kandydatów stanu nauczycielskiego: Mieczysława Seidla (RSkr. 2/9 1906 l. 38522), Stefana Kuczyńskiego (RSkr. 2/9 1906 l. 27314), Antoniego Rozmusa (RSkr. 2/9 1906 l. 23439), Dra Barucha Elmera (RSkr. 10/9 1906 l. 25511), Emila Szumskiego (RSkr. 12/9 1906

l. 37182), Dra Zygmunta Zawirskiego (RSkr. 9/10 1906 l. 32961), Dra Maryana Szyjkowskiego (RSkr. 23/10 1906 l. 47783); Kazimierza Koszyka (RSkr. 10/1 1907 l. 55843), Edmunda Skarbińskiego (RSkr. 9/3 1907 l. 10621) i Emila Uricha (RSkr. 4/4 1907 l. 11839).

7. C. k. Rada szkolna krajowa reskrytem z dnia 30/8 1906 l. 29210 zamianowała p. Ludwika Bieniaszewskiego zastępcą nauczyciela gimnastyki, a nadto reskrytem z dnia 18/9 1907 l. 39645 poruczyła nauczycielowi szkoły ludowej im. Sobieskiego, Romualdowi Deszbergowi naukę gimnastyki w tut. zakładzie.

II.

Ważniejsze rozporządzenia Władz szkolnych.

1. C. k. Rada szkolna krajowa przypomina okólnikiem z dnia 16. września 1906 l. 36205 rozporządzenie J. E. Pana Ministra Wyzn. i Ośw. z dnia 9. czerwca 1906 l. 9653, na mocy którego ma się przy wszystkich egzaminach wstępnych i prywatnych żądać od uczniów katolików świadectwa, że religii uczył ich katolicki duchowny, i że odbywali praktyki religijne

2. C. k. Rada szkolna krajowa poleca rozporządzeniem z dnia 18. września 1906 l. 32922, aby dla egzaminów wstępnych do I. klasy przeznaczono tyle godzin, ile ich potrzeba, oraz aby egzamina poprawcze odbywały się bezwarunkowo w trzech ostatnich dniach sierpnia.

3. C. k. Rada szkolna krajowa zakazuje rozporządzeniem z dnia 12. października 1906 l. 41388 nosić uczniom nad miarę wysokie czapki okładane jedwabiem, spodnie czarnego koloru, wierzchnie bluzy krojem węgierskim uszyte i ozdobione sutym szamerunkiem, orzełki, lewki lub inne nieprzewidziane w odnośnych przepisach odznaki, a latem rozpięte bluzki, z pod których wyglądają kolorowe, ozdobnie naszyte przody koszul, olbrzymie fontazie krawatów lub długie kolorowe wstęgi. Rozmyślne wykraczanie przeciw temu rozporządzeniu ma być traktowane jako wykroczenie przeciw karności szkolnej i jako takie surowo karane. Natomiast wolno uczniom nosić peleryny z ciemno-siwego sukna, z niebieską odznaką na kołnierzu.

4. C. k. Rada szkolna krajowa okólnikiem z dnia 19. października 1906 l. 47591 zachęca do urządzania dalszych wycieczek szkolnych, zastrzegając jednak, że nie mogą się one odbywać w czasie szkolnym, a program musi być przesłany Radzie szkolnej krajowej do aprobaty.

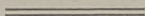
5. C. k. Rada szkol. kraj. rozporządziła na dniu 30. października 1906 l. 46589, aby każdego roku w marcu dyrekcye szkół kontrolowały biblioteki i gabinety szkolne, a w kwietniu aby przedkładały uzasadnione wnioski o wykreślenie ubytków z inwentarzy.

6. C. k. Rada szkolna krajowa przypomina okólnikiem z dnia 5. listopada 1906 l. 47646, że od kandydatów, którzy nie są ani uczniami publicznymi, ani zapisanymi uczniami prywatnymi, lecz otrzymali pozwolenie do zdawania egzaminu nadzwyczajnego dla ściśle określonych celów, nie należy żądać ani opłaty szkolnej ani taksy wstępnej.

7. C. k. Rada szkolna krajowa poleca rozporządzeniem z dnia 2. stycznia 1907 l. 57029, aby na konferencyach okresowych, odbywających się w październiku i w marcu, odczytywano zawsze okólnik c. k. Rady szkolnej krajowej z dnia 17. grudnia 1903 l. 46673.

8. C. k. Rada szkolna krajowa uwiadamia okólnikiem z dnia 2. lutego 1907 l. 2301, że odtąd są legitymacye kolejowe ważne także na liniach kolei północnej Cesarza Ferdynanda.

9. J. E. Pan Minister Wyznań i Oświaty postanowił rozporządzeniem z dnia 19. lutego 1907 l. 2272, że przy egzaminach nadzwyczajnych, odbywanych dla specjalnych celów, ma taksa egzaminacyjna wynosić 36 koron, jeżeli egzamin obejmuje materiały naukowe z więcej niż dwóch półroczy. Jeżeli zaś kandydat zdaje tylko dwa półrocza, natenczas ma taksa egzaminacyjna wynosić 24 koron.

III.

Wykaz książek na rok szkolny 1907/8.

I. Klasa.

Religia. Ks. Ślósarz, Katechizm religii katol. Wydanie 2. Lwów 1899. Opr. K. 1.—.

A. Toroński, Katechizm chrześcijańsko-katol. wyd. 3. Lwów 1896. Opr. K. 1.—.

Język łaciński. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 2—6. Lwów 1903. Opr. K. 1.—.

Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla I. klasy. Wyd. 4. Lwów 1905. Opr. K. 1·50.

Język polski. A. Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wyd. 9 i 10. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla I. klasy. Wyd. 3—4. Lwów 1905. Opr. K. 1·50.

Język niemiecki. German i Petelenz. Ćwiczenia niemieckie dla I. klasy. Wyd. 6. Lwów 1906. Opr. K. 1·80.

Geografia. Romer, Geografia, Lwów 1904. K. 1·40.

Matematyka. I. Kranz, Arytmetyka i Algebra Cz. I. Kraków 1904. K. 1·80.

Jamrógiewicz, Geometrya pogładowa. Wyd. 2. i 3. Lwów 1901. Opr. K. 2.—.

Historya naturalna. Nusbaum-Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 1. i 2. Lwów 1906. K. 3·40.

Rostański, Botanika szkolna na klasy niższe. Wyd. 1—5. Kraków 1904. Opr. K. 2·30.

II. Klasa.

Religia. Ks. Ślósarz, Katechizm religii katol. Wydanie 2. Lwów 1899. Opr. K. 1.—.

A. Toroński, Katechizm chrześcijańsko-katol. Wyd. 3. Lwów 1896. Opr. K. 1.—.

Język łaciński. Samolewicz, Zwięzła gramatyka języka łacińskiego. Wyd. 1—5. Lwów 1903. Opr. K. 1.—.

Steiner i Scheindler, Ćwiczenia łacińskie dla II. klasy.
Wyd. IV. Lwów 1905. Opr. K. 2.—.

Język polski. A. Małecki, Gramatyka języka polskiego. Wyd. 9 i 10. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

Próchnicki i Wójcik, Wypisy polskie dla II. klasy.
Wyd. 1—3. Lwów 1905. Opr. K. 1·80.

Język niemiecki. German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla II. klasy. Wyd. 4. Lwów 1904. Opr. K. 2·20.

Geografia i historia powszechna. Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna, oprac. Dr. E. Romer. Wyd. 11. Lwów 1906. Opr. K. 2·80.

Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Cz. I.
Wyd. 2. Lwów 1901. Opr. K. 2.—.

Matematyka. Ign. Kranz, Arytmetyka i Algebra Cz. I. Kraków 1904. K. 1·80.

Jamrógiewicz, Geometria pogładowa. Wyd. 2. i 3.
Lwów 1901. Opr. K. 2.—.

Historia naturalna. Nusbaum-Wiśniowski, Wiadomości z zoologii dla niższych klas szkół średnich. Lwów 1904. K. 3·20.

Rostański, Botanika szkolna dla klas niższych. Wyd. 1—5. Kraków 1904. K. 2·30.

III. Klasa.

Religia. Ks. Dąbrowski, Historia biblijna zakonu nowego. Wyd. 1—3. Stanisławów 1902. Opr. K. 1·60.

A. Toroński, Historia biblijna nowego zakonu. Wyd. 1. i 2. Lwów 1901. Opr. K. 1·60.

Język łaciński. Samolewicz-Soltysik, Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 5—8. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy III. Wyd. 2—4. Lwów 1903. Opr. K. 1·60.

Cornelius Nepos, Patoczka-Zawiliński.

Język grecki. Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wydanie 3. Lwów 1906. Opr. K. 3.—.

Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie. Wyd. 2. Lwów 1905. K. 2·80.

Język polski. A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—10. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

- Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla kl. III. Lwów 1904.
Wyd. 2. Opr. K. 2.—.
- Język niemiecki.** German i Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla kl. III. Wyd. 1—3, Lwów 1902. Opr. K. 2·40.
Petelenz, Deutsche Grammatik. Wyd. 2. Lwów 1904.
Opr. K. 1·80.
- Geografia i historia powszechna.** Baranowski i Dziedzicki, Geografia powszechna. Wyd. 6—9. Lwów 1902. Opr. K. 2·80.
Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Cz. II. Wyd. 1—2. Lwów 1905. Opr. K. 2.—.
- Rawer, Dzieje ojczyste. Wyd. 1—3. Lwów 1904. Opr. K. 2.
- Matematyka.** I. Kranz, Arytmetyka i Algebra. Część II. Kraków 1904. Opr. K. 1·80.
Jamrógiewicz, Geometria pogładowa. Wyd. 2—3. Lwów 1901. Opr. K. 2 —.
- Fizyka.** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 4—5. Kraków 1906. Opr. K. 2.—.
- Historia naturalna.** Łomnicki, Mineralogia dla klas niższych. Wyd. 2—5. Lwów 1903. K. 1.—.

IV. Klasa.

- Religia.** Ks. Jougan. Liturgika. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 1·40.
A. Toroński, Liturgika. Wyd. 2. Lwów 1898. Opr. K. 1·60.
- Język łaciński.** Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Część II. Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. K. 2·40.
Próchnicki, Ćwiczenia łacińskie dla klasy IV. Wyd. 1—3. Lwów 1905. Opr. K. 2.—.
- Caesar, Commentarii de bello Gallico. Wyd. Terlikowski. ks. I. (1—29) i wybór innych.
Ovidius Wyd. Grysar-Ziwsa-Skupniewicz.
- Język grecki.** Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 3.—.
- Taborski-Winkowski, Ćwiczenia greckie. Lwów 1905. Opr. K. 2·80.
- Język polski.** A. Małecki, Gramatyka języka polskiego szkolna. Wyd. 9—10. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

Czubek-Zawiliński, Wypisy polskie dla IV. klasy. Wyd. 1. i 2. Lwów 1906. Opr. K. 2·40.

Język ruski. Kokorudz-Konarski, Gramatyka ruska dla Polaków. Lwów 1900. K. 2·—.

Czytanka ruska dla IV. klasy szkół średnich. Lwów 1897. K. 2·40.

Język niemiecki. German-Petelenz, Ćwiczenia niemieckie dla IV. klasy. Wyd. 3. Lwów 1904. Opr. K. 2·40.

Petelenz, Deutsche Grammatik. Lwów 1904. Wyd. 2. Opr. K. 1·80.

Geografia i historia powszechna. Semkowicz, Opowiadania z dziejów powszechnych. Część III. Wyd. 2. Lwów 1899. Opr. K. 2·—.

Benoni-Majerski, Geografia austr.-węgierskiej monarchii. Wyd. 5. oprac. B. Baranowski. Lwów 1906. Opr. K. 1·20.

Rawer, Dzieje ojczyste. Wyd. 1—3. Lwów 1904. Opr. K. 2·—.

Matematyka. Kranz, Arytmetyka i algebra. Część II. Kraków 1904. Opr. K. 1·80.

Jamrógiewicz, Geometrya poglądowa. Wyd. 2. i 3. Lwów. 1901. Opr. K. 2·—.

Fizyka. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla niższych klas szkół średnich. Wyd. 3—4. Kraków 1904. Opr. K. 2·—.

V. Klasa.

Religia. Ks. Jougan, Katolicka dogmatyka ogólna. Lwów 1898. K. 2·—.

A. Toroński, Dogmatyka fundamentalna i apologetyka dla klas wyższych. Lwów 1893. Opr. K. 2·—.

Język łaciński. Livius. Wyd. Zingerle-Majchrowicz. ks. I. i XXI. Ovidius. Wyd. Grysar-Ziwsa-Skupniewicz. K. 1·40.

Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. K. 2·40.

Język grecki. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—3. Lwów 1902. Opr. K. 2·40.

Homera Iliada, Część I. Wyd. Scheindler-Sołtysik. I. III.

Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 3·—.

Język polski. Próchnicki, Wzory poezyi i prozy. Wydanie 2—3. Lwów 1906. Opr. K. 3.—.

Pan Tadeusz, Zemsta, Kollokacya, Makbet.

Język ruski. a) w I. półroczu podręcznik, jak w kl. IV.

b) w II. półroczu: Barwiński, Wyimki z narodowej literatury XIX wieku. 1902. Opr. K. 3.—.

Język niemiecki. Ippold und Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen. I. Teil V. Klasse. Lwów 1905. Opr. K. 4.—.

Geografia i historia powszechna. Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4. Kraków 1902. Opr. K. 2·40.

Matematyka. Kostecki, Algebra dla wyższych klas. Lwów 1902. Opr. K. 4·50.

Moćnik-Maryniak, Geometrya dla wyższych klas. Wyd. 5 i 6. Lwów 1906. Opr. K. 4.—.

Historya naturalna. Wiśniowski, Zasady mineralogii i geologii. Wyd. 1. i 2. Lwów 1906. Opr. K. 1·60.

Rostafiński, Botanika szkolna dla klas wyższych. Wydanie II. przerobione. Kraków 1901. K. 3.—.

VI. Klasa.

Religia. Ks. Jogan, Dogmatyka szczegółowa. Lwów 1901. Opr. K 2.—.

A. Toroński, Dogmatyka szczegółowa dla wyższych klas. Lwów 1895. Opr. K. 2.—.

Język łaciński. Sallustius, Wyd. Klimscha-Sołtysik. De bello Jugurthino.

Vergilius, Wyd. Eichler-Rzepiński. I. i II. z Georg. i Bukol. wybór.

Cicero, in Cat. I. Kornitzer-Sołtysik.

Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. Wyd. 5—7. Lwów. Opr. K. 2·40.

Język grecki. Fiderer, Chrestomatya z pism Xenofonta. Wyd. 1—3. Lwów 1902. Opr. K. 2·40.

Homera Iliada. Część I. i II. Wyd. Scheindler-Sołtysik, VI. IX. XVI. XVIII. XXII.

Herodot. Wyd. Hintner, VII.

Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Lwów 1906. Wyd. 1—3. Opr. K. 3.—.

Język polski. Tarnowski i Wójcik. Wypisy polskie. Część I. Wyd. 3. Lwów 1903. Opr. K. 3·30.

Kochanowski: Treny, Kraszewski: Powrót do gniazda, Krasicki: Satyry (wybór), Zabłocki: Sarmatyzm, Sienkiewicz: Trylogia.

Język ruski. Barwiński, Wyimki z literatury narodowej XIX. w. Część I. Wyd. 3 i 4. Lwów 1905. Opr. K. 3.—.

Język niemiecki. Dr. I. Ippoldt i A. Stylo, Deutsches Lesebuch für die oberen Klassen. II. Teil. VI. Klasse. Lwów 1906. Opr. K. 4.—.

Geografia i historia powszechna. Zakrzewski, Historia powszechna. Część I. Wyd. 1—4. Kraków 1902. Opr. K. 2·40.

Zakrzewski, Historia powszechna. Część II. Wyd. 1—4. Kraków 1906. Opr. K. 2·40.

Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Kraków 1903. Wyd. 1—2. Opr. K. 2·80.

Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wydanie 1—3. Kraków 1901. Opr. K. 2.—.

Matematyka. Kostecki, Algebra dla wyższych klas. Lwów 1902. Opr. K. 4·50.

Moćnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wydanie 3—5. Lwów 1902. Opr. K. 4.—.

Kranz, Logarytmy. Kraków 1902. K. 1·20.

Historia naturalna. Petelenz, Zoologia dla klas wyższych szkół średnich. Wyd. 1—2. Lwów 1900. Opr. K. 3.—.

VII. Klasa.

Religia. Ks. Szczeklik, Etyka katolicka. Wyd. 3. Tarnów 1903. Opr. K. 1·80.

Dorożyński, Etyka. Lwów 1904. K. 2.—.

Język łaciński. Cicero, In Verrem IV (Nohl-Jędrzejowski); De officiis (Terlikowski).

Vergilius, Wyd. Eichler-Rzepiński IV., VI, i wybór z IX.

Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Wydanie 5—7. Lwów 1901. Opr. K. 2·40.

Język grecki. Homera Odyssea, Wyd. Christ-Jezienicki. I., VI., IX—XI, XX.

Demostenes, Wyd. Wotke-Schmidt, Ol. I. III. Philip. III.

Fiderer, Gramatyka języka greckiego. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 3.—.

Język polski. Wypisy polskie Tarnowskiego i Wójcika. Część I. Wyd. 1—3. Lwów 1903. Opr. K. 3·30.

Wypisy polskie, Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 3·60.

Mickiewicz: Ballady i romanse, Sonety krymskie, Konrad Wallenrod, Dziady. Malczewski: Marya. Słowacki: Kordyan, Balladyna, Lilla Weneda, Księżę niezłomny. Fredro: Śluby panińskie.

Język niemiecki. Ippold und Stylo, Deutsches Lesebuch T. III für die VII. Klasse. (w druku).

A. Hermann und Dorothea; Minna v. Barnhelm, Jungfrau v. Orleans, Undine.

B. Egmont, Schillers Gedichte, Jungfrau v. O, Oberon.

Geografia i historia powszechna. Zakrzewski, Historia powszechna. Część III. Kraków 1903. Wyd. 1—2. Opr. K. 2·80.

Lewicki, Zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. Kraków 1901. Opr. K. 2·—.

Matematyka. Kostecki. Algebra dla klas wyższych. Lwów 1902. K. 4·50.

Moćnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5. Lwów 1902. Opr. K. 4·—.

Kranz, Logarytmy. Kraków 1900. Opr. K. 1·20.

Fizyka. Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas. Wyd. 3—4. Kraków 1906. Opr. K. 3·40.

Tomaszewski, Chemia. Wyd. 2—4. Kraków 1906. Brosz. K. —·70.

Propedeutyka filozoficzna. Nuckowski, Początki logiki ogólnej. 1903. Opr. K. 2·—.

VIII. Klasa.

Religia. Ks. Jougan, Historia Kościoła katolickiego. Wyd. 1—2. Opr. K. 2·—.

Wapler-Stefanowicz, Historia chrześcijańsko-katolickiej Cerkwi. K. 2·—.

Język łaciński. Horatius, Wyd. Dolnicki-Librewski.

Tacitus, Wyd. Müllera, Ann. I., i wybór z ksiąg innych.

Samolewicz-Sołtysik, Gramatyka języka łacińskiego. Cz. II. wyd. 5—7. Lwów 1901. Opr. K. 2·40.

- Język grecki.** Platon. Wyd. Christ-Lewicki, Apologia, Kriton, Eutyfron. Sofokles, Wyd. Schubert-Majchrowicz, Antygona. Homera Odyssea. Wyd. Christ-Jezienicki XXIII, XXIV. Fiderer, Gramat. języka greckiego, Lwów 1906. Opr. K. 3.—.
- Język polski.** Wypisy polskie Tarnowskiego i Próchnickiego. Część II. Wyd. 1—3. Lwów 1906. Opr. K. 3:60.
Kraśniński: Nieboska komedia, Irydion, Przedświt, Psalmi, Rzewuski: Listopad.
- Język niemiecki.** Petelenz-Werner, Deutsches Lesebuch für die VIII. Klasse. Lwów 1894. Opr. K. 4:40.
A. Wallensteins Lager, Egmont, Dichtung und Wahrheit, Julius Caesar.
B. Prinz v. Homburg, Über naive und sentiment. Dichtung, Dichtung und Wahrheit, König Lear.
- Geografia i Historia powszechna.** Głabiński-Finkel, Historia i statystyka austriacko-węgierskiej monarchii. Wyd. 1—2. Lwów 1904. Opr. K. 2.—.
Lewicki, zarys dziejów Polski i krajów ruskich. Wyd. 1—3. Kraków 1901. Opr. K. 2.—.
- Matematyka.** Kostecki. Algebra. Lwów 1902. Opr. K. 4:50. Mochnik-Maryniak, Geometria dla wyższych klas. Wyd. 3—5. Lwów 1902. Opr. K. 4.—.
Kranz, Logarytmy. Kraków 1900. K. 1:20.
- Fizyka.** Kawecki i Tomaszewski, Fizyka dla wyższych klas szkół średnich. Wyd. 3—4. Kraków 1906. Opr. K. 3:40.
- Propedeutyka filozoficzna.** Ks. Pechnik, Zarys psychologii. Lwów 1895. Opr. K. 2.—.

IV.

Tematy wypracowań piśmiennych.

1. W języku polskim.

Klasa V a.

1. Ostatnie dni moich tegorocznych wakacji (dom.). — 2. Wpływ Nilu na rozwój cywilizacji Egiptu (szkol.). — 3. Park Łyczakowski

(Opis) (dom.). — 4. Sędzia jako gospodarz (na podstawie I. ks. P. Tad.) (szkol.). — 5. Osnowę bajki Mickiewicza p. t. Lis i kozieł podać we formie opowiadania i dialogu (dom.). — 6. Dobrzyńscy. Charakterystyka (szkol.). — 7. Rola sługi w dawnym domu polskim (na podst. Sienkiewicza: Stary sługa) (dom.). — 8. Jacek Soplica a jego otoczenie (dom.). — 9. Antagonizm Aten i Sparty (szk.). — 10. Wesele we wsi krakowskiej (na podst. Wiesława) (dom.). — 11. Przyszłość próżniaka (szkol.). — 12. Rymwid wzorem wiernego sługi (dom.). — 13. Znamiona poezji lirycznej (szkol.). — 14. Czesnik i Rejent (dom.).

Klasa V b.

1. Opis parku Łyczakowskiego. — 2. Tło historyczne w I. ks. Pana Tadeusza. — 3. Wiara pozagrobowa u Egipcyan. — 4. Przygoda Odysseusa z Cyklopem. — 5. Dzieje zamku Horeszków. — 6. Bitwa Litwinów z Krzyżakami (na podst. »Grażyny«). — 7. Wigilia Bożego Narodzenia. — 8. Znaczenie wyroczni u Greków. — 9. Dlaczego wojny perskie są szczytem rozwoju patriotyzmu u Greków? — 10. Latarnik a Srul z Lubartowa. — 11. Przedstawić krajobraz pustynny w »Ojcu zadżumionych« Słowackiego. — 12. Zwyczaje ludowe w »Wiesławie« Brodzińskiego. — 13. Węzeł dramatyczny w »Zemście« Al. hr. Fredry. — 14. Wiosna w przyrodzie. — 15. Środki obronne u roślin.

Klasa VI a.

1. Znaczenie cywilizacyjne klasztorów w wiekach średnich (dom.). — 2. Znaczenie Kochanowskiego w lit. polsk. (szkol.). — 3. Tok myśli w trenie XIX Kochanowskiego (szkol.). — 4. Zasługi Karola Wielkiego na polu oświaty (dom.). — 5. Wieś polska, na podstawie śpiewu 6 i 12 z Pieśni świętoj. o Sobótce (szkol.). — 6. Jacek Soplica a Kmicic (dom.). — 7. Zgromadzenia ludowe w Rzymie (szkol.). — 8. Jakie błędy wytyka Starowolski społeczeństwu w »Lamencie«? (szkol.). — 9. Rozwinąć myśl zawartą w zdaniu Kochowskiego:

»Kwitnącej pory lat twych użyj snadnie,

Już się ten kwiat nie młodzi, kiedy raz opadnie« (dom.). — 10. Stanisław A. Poniatowski, jako mecenas sztuk i nauk (szkol.). — 11. Pasek jako typ szlachcica polsk. XVII w. (dom.). — 12. Sarma-

tyzm Zabłockiego i Zemsta Fredry. Zestawienie (dom.). — 13. Głos umarłych Naruszewicza i Żale Sarmaty Karpińskiego (szkol.). — 14. Woda i jej znaczenie (dom.).

Klasa VI b.

1. Cywilizacyjne znaczenie klasztorów w wiekach średnich. — 2. Jakie znaczenie ma wiek XV. w dziejach oświaty i literatury polskiej? — 3. Zasługi Reja około rozwoju literatury polskiej. — 4. Romanizacya prowincyi rzymskich. — 5. Wpływ ruchu politycznego i religijnego na rozwój literatury polskiej w XVI. w. — 6. Antenor (charakterystyka). — 7. W jakim znaczeniu nazywamy Skargę prorokiem? — 8. Wpływ kultury arabskiej na zachodnią Europę w wiekach średnich. — 9. Pierwiastek rodzimy w sielankach Szymonowicza. — 10. Concordia res parvae crescunt, discordia maxime dilabuntur. — 11. Andrzej Kmicic a Jacek Soplica. — 12. Krasicki jako satyryk. — 13. Dlaczego morze Śródziemne straciło znaczenie morza światowego? — 14. Stan oświaty w Polsce w XVIII. w.

Klasa VII a.

1. Człowiek w walce z przyrodą (dom.). — 2. Idee zasadnicze w balladach Schillera (szkol.). — 3. Miasta jako ogniska kultury (dom.). — 4. Cechy dramatu pseudoklasycznego na podstawie Barbary Radziwiłłówny Felińskiego (szkol.). — 5. Uwydatnić i rozwinąć myśli zawarte w Odzie do młodości (dom.). — 6. Znaczenie epizodów: Arcyserwis i Koncert Jankiela, w kompozycyi Pana Tadeusza (dom.). — 7. Dziady kowieńskie i drezdeńskie jako ilustracya dwu stadyów w rozwoju romantyki polskiej (szkol.). — 8. Który utwór literacki najbardziej mi się podoba, i dlaczego? (dom.). — 9. Podstawa psychologiczna w Ślubach panińskich (szkol.). — 10. Tragizm w Balladynie (dom.).

Klasa VII b.

1. Jaką chwilę dziejową przedstawia Niemcewicz w »Powrocie pośła«? — 2. Jaki wpływ wywarły wrażenia młodości na rozwój talentu Brodzińskiego? — 3. Rymwid (charakterystyka). — 4. Wartość i znaczenie poezyi narodowej (na podst. Pieśni Wajdeloty). — 5. Zasługi Mickiewicza około rozwoju poezyi polskiej. — 6. O ideałach w poezyi Mickiewicza. — 7. Stopniowy rozwój elekeji

w Polsce. — 8. Słowo tylko — to marna połowa arcydzieła życia (Krasicki). — 9. Zasługi Fredry około rozwoju komedyi w Polsce. — 10. Kordyan a Konrad (charakterystyka porównawcza).

Klasa VIII a.

1. Czemu przypisać należy pomyślny rozwój kultury greckiej? (dom.). — 2. Ideowość w utworach Słowackiego (szkol.). — 3. Znaczenie dziejowe morza Śródziemnego (dom.). — 4. Historyzoficzne poglądy Krasieńskiego (szk.). — 5. Horacy a Kochanowski (dom.). — 6. O ile w Iliadzie i Odyssei uwytadnia się charakter Greków z doby bohaterskiej? (dom.). — 7. Rozwój dramatu polskiego (szkol.). — 8. Wpływ katastrof dziejowych (1795, 1831, 1863) na historię i charakter literatury polskiej (szkol.).

Klasa VIII b.

1. Wielkość narodów z wielkich rodzi się mężów. — 2. Jak rozwiązuje Krasieński dziejową zagadkę bytu i przeznaczenia Polski? — 3. Zasługi cywilizacyjne Polaków. — 4. Rozwój powieści historycznej do r. 1863. — 5. Gawęda w poezyi polskiej. — 6. Udział mieszczaństwa w życiu historycznym Polski. — 7. Jeżeli marzym, że świat się obsypie kwiatami — Snem to będzie; kwiaty, kolce, łzy, radości, roznosimy sami — Z sobą wszędzie (Romanowski). — 8. Kierunki w literaturze polskiej XIX. w. — 9. Wpływ literatury greckiej i rzymskiej na rozwój polskiego piśmiennictwa.

II. W języku niemieckim.

Klasa V a.

1. Mein schönster Ferientag (dom.). — 2. Der Hexenmeister und sein Lehrling (szkol.). — 3. Der erste Hahn des Grafen Adlerstamm (Auf Grund der Schullektüre (dom.). — 4. Das Rhombendekadeäder ist zu beschreiben (szkol.). — 5. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szkol.). — 6. Märchenhafte Motive in »Birkenreis« (dom.). — 7. Ein Kronenstück ist zu beschreiben (szk.). — 8. Der Winter in der Großstadt (dom.). — 9. Der Grundgedanke in Schillers Bürgschaft (szkol.). — 10. Die Schlacht bei Kunaxa (szkol.). — 11. Siegrids und Gunthers Wettkampf mit der Brühild auf Isenstein (Nach der Hauslektüre) (dom.). — 12. Wie stellt sich

der Hellene die Freuden und Leiden der Verstorbenen in der Unterwelt vor? (Auf Grund des Lesestückes) (szkol.). — 13. Meine diesjährigen Osternferien (szkol.). — 14. Die Mörder des Ibykus gestehen ihre Freveltat vor dem Richter (dom.). — 15. Eine äsopische Fabel ist in direkter und in indirekter Rede zu erzählen (szkol.).

Klasa V b.

1. Graf Adlerstamm auf der Hahnenjagd. — 2. Der Kiliński-Park in Lemberg. — 3. Freie Übersetzung aus dem Polnischen. — 4. Vaters Heimkehr (Inhaltsangabe und Grundgedanke). — 5. Die Sage von der Gründung Roms (Nach Livius). — 6. Des Winters Freuden und Leiden. — 7. Schilderung der Schlußszene in Schillers »Bürgschaft«. — 8. Eine Hasenjagd zu Wasser. Kurze Inhaltsangabe des gleichnamigen Lesestückes. — 9. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. — 10. Der Verlauf einer Schulpause. Eine Schilderung. — 11. Pflicht der Dankbarkeit der Kinder gegen die Eltern (Nach der Schullektüre. Xenoph. Memorab). — 12. Ein Brief über das Gedicht »Maraton« von Ujejski. — 13. Gliederung und Gedankengang des Goetheschen Gedichtes »Der Zauberlehrling«. — 14. Die Zwergenhochzeit. Ein Gemälde nach dem »Hochzeitlied«.

Klasa VI a.

1. Der Hund in seinem Verhältnis zum Menschen (dom.). — 2. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szkol.). — 3. Heinrich von Valois und Stefan Batory. Beschreibung der Matejko'schen Bildnisse (dom.). — 4. Das Glück von Edenhall. Der Mundschenk erzählt (Nach Uhlands Ballade) (dom.). — 5. Die betrunkenen Esel (Nach der Schullektüre) (szkol.). — 6. Lage und Umgebung unseres Schulgebäudes (dom.). — 7. Inhalt eines der zu Hause gelesenen Lesestücke (dowolny ustęp) (szkol.). — 8. Die Jahreszeiten im Schülerleben (dom.). — 9. Auslosung der Rekruten. Aus Grottggers »Krieg« (dom.). — Der Teufel und das Getreide. Nach Mickiewicz (szk.). — 11. Äußerer und innerer Kampf des in Schillers Gedicht: »Der Kampf mit dem Drachen« auftretenden Ritters (dom.). — 12. Eine Übersetzung aus dem Polnischen (szkol.). — 13. Heines Verhältniss zu seiner Mutter (Auf Grund seines Gedichtes »An meine Mutter« (dom.). — 14. Hektors Abschied (Eine Inhaltsangabe) (szkol.). — 15. Meine Lieblingsgestalt in der Geschichte (dom.).

Klasa VI b.

1. Ein Spaziergang auf den Schlossberg in Lemberg. — 2. Der Untergang der römischen Republik. — 3. Der Zweikampf des Menelaos mit Alexander (Nach Homer). — 4. Der Ehrlichkeit Belohnung (Eine Erzählung nach L. Ganghofers Novelle »Das Geheimnis der Mischung«). — 5. Grundgedanke des Schiller'schen Gedichtes »Der Kampf mit dem Drachen«. — 6. Eine Übersetzung aus dem Polnischen. — 7. Welche Gewalt über die Herzen der Menschen zeigt Bertrau de Born in dem gleichnamigen Uhlandschen Gedichte. — 8. Die Minnesänger (Auf Grund des Unterrichtes und der Lektüre). — 9. Der Atmungsvorgang beim Menschen (Auf Grund des Schulunterrichtes). — 10. Der Grundgedanke des Uhlandschen Gedichtes »Glück von Edenhall«. — 11. Heines »Lorelei« und Goethes »Fischer«. Eine Vergleichung. — 12. Ludwig Uhland. Eine biographische Skizze (Auf Grund des Schulunterrichtes.) — 13. Das Schicksal der Atriden. Nach Schillers »Siegesfest«. — 14. Beschreibung einiger Bildszenen aus dem Gedichte »Roland Schuldträger«.

Klasa VII a.

1. Wandschmuck (dom.). — 2. »Wiesław«. Gedrängte Inhaltsangabe (szkol.). — 3. Die Landschaft in »Hermann und Dorothea« (dom.). — 4. Wie sich Hermann im Hause des Kaufmanns bloßgestellt hat (szkol.) — 5. Rudenz und Melchthal im »Wilhelm Tell« (dom.). — 6. Odysseus in der Kyklophenöhle (szkol.). — 7. Tell als Hausvater. (Nach Schillers »Wilh. Tell«) (dom.). — 8. Eine freie Übersetzung aus dem Polnischen (szkol.). — 9. Stolz, Bescheidenheit und verwandte Begriffe (dom.). — 10. Mein Liebling unter den Tieren (szkol.).

Klasa VII b.

1. Charakteristik des Gastwirts »zum goldenen Löwen«. — 2. Was kennzeichnet den Übergang vom Mittelalter zur Neuzeit? — 3. Siegfrieds Tod. — 4. Siegfried und Hagen. Eine vergleichende Charakteristik. — 5. Die politische Wirksamkeit des Demosthenes. — 6. Die Bedeutung der I Szene des »Wilhelm Tell« für das ganze Drama. — 7. Welche Verdienste erwerb sich Lessing um die Entwicklung des deutschen Dramas? — 8. Charakteristik des Schwiezervolkes (Auf Grund der zwei ersten Aufzüge von Schillers »Wilh.

Tell«.) — 9. Die Hauptströmungen der Geniezeit. — 10. Die Entwicklungsstufen der menschlichen Kultur. (Nach Schiller's »Spaziergang«.) — 11. Die Technik des Glockengusses.

Klasa VIII a.

1. Die Erinyen in Goethes »Iphigenie« und in Schillers »Kranichen« (szkol.). — Iphigeniens Vorgeschichte (dom.). — 3. »Nicht alles ist Gold was glänzt«. Auf die Sprichwörter selbst angewendet (dom.). — 4. Was ist den Polen Mickiewicz? Brief an einen auswärtigen Freund (szkol.). — 5. Was erinnert uns im »Lied von der Glocke« an Hermann und Dorothea? (dom.). — 6. Was ergibt sich aus Wallensteins Lager für die Charakteristik des Feldherrn? (dom.). — 7. Wohltätig ist des Feuers Macht (szkol.). — 8. Gedanken über Berufswahl. Brief an einem unschlüssigen Freund (szkol.).

Klasa VIII b.

1. Die Exposition in Goethes »Iphigenie auf Tauris«. — 2. Erläuterung der Verse Schillers: »In den Ozean schiff mit tausend Masten der Jüngling, Still, auf gerettetem Boot treibt in den Hafen der Greis. — 3. Orest und Pylades. Eine vergleichende Charakteristik auf Grund der Lektüre von Göthes »Iphigenie auf Tauris«. — 4. Wallenstein, seine Gegner und Anhänger. Auf Grund von Schillers »Wallensteins Lager«. — 5. An die Arbeit. Eine Rede. Motto: Arbeit ist des Blutes Balsam, Arbeit ist der Tugend Quell (Herders »Cid«). — 6. Goethes und Schillers gemeinsame Wirksamkeit. — 7. Wallensteins Verhältnis zu Max Piccolomini — 8. Die bedeutendsten Vertreter der deutschen Romantik.

3. Do pisemnego egzaminu dojrzałości.

A) w Zakładzie głównym.

- Zadanie łacińsko-polskie: a) Corn. Taciti Histor. IV, 83 sqq.
b) Verg. Aen. III. 69—117.
- Zadanie polsko-łacińskie: Z ćwiczeń Próchnickiego na kl. 7 i 8:
»Prawdziwe szczęście.«
- Zadanie greckie: Herodoti I 113—116.

4. Zadanie polskie: Jakie czynniki oddziaływały na rozwój kultury w Polsce?
5. Zadanie niemieckie: Der Bürgerstand in der deutschen Dichtung des XVIII Jahrhunderts.
6. Zadanie matematyczne: a) 1. Natężenie jednego prądu o sile elektromotorycznej 9 V jest o 1 A większe, niż natężenie drugiego prądu o sile elektromotorycznej 5 V . Gdy opór pierwszego prądu powiększymy o $0.5\ \Omega$, to natężenie tego prądu będzie o 0.5 A mniejsze, niż natężenie drugiego prądu. Obliczyć początkowe opory obu prądów. 2. Jaką premię trzeba płacić z dołu przez 25 lat, aby uzyskać prawo pobierania renty 3000 K przez 20 następných lat z dołu, przyjmując procent składany 4% i kapitalizację roczną. 3. Trapez równoramienny, w którym boki równoległe wynoszą $a = 20\text{ cm}$, $b = 12\text{ cm}$ a jeden kąt $\varphi = 67^\circ 20' 10''$ wiruje około swej osi symetrii; obliczyć powierzchnię i objętość otrzymanej bryły obrotowej. b) 1. Szereg arytmetyczny składa się z trzech wyrazów; jeśli wyraz pierwszy powiększymy o 8, otrzymamy szereg geometryczny w sumie 26. Podać liczby obu szeregów. 2. W trójkącie ukośnokątnym $a + b = 10\text{ cm}$, kąty zaś α i β są pierwiastkami równania $2\sqrt{\frac{1 + \cos 2x}{1 - \cos 2x}} + \tan x = 3$; rozwiązać ten trójkąt i obliczyć promień koła opisanego i wpisanego. c) W jakich punktach i pod jakim kątem przecinają się krzywe:

$$4x^2 + 9y^2 = 36$$

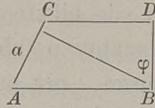
$$y^2 = \frac{1}{9}x^2?$$

B) W oddziale równorzędnym.

1. Zadanie łacińsko-polskie: a) Cicero. De off. I. 34. — b) Hor. »Phoebus volentem«...
2. Zadanie polsko-łacińskie: a) Sienkiewicz. Quo vadis, rozdz. 70. — b) Sienkiewicz Quo vadis, rozdz. 71.
3. Zadanie greckie: Plato. Phaed. cap. XXXV.
4. Zadanie polskie: Cała literatura polska wyrosła i wykwitła z tego jednego słowa: Ojczyzna. — A. Mickiewicz.
5. Zadanie niemieckie: »Das Wasser im Haushalte der Natur«.
6. Zadanie matematyczne: a) 1. W punktach elipsy $x^2 + 4y^2 = 100$, których rzędne są dodatnie, a odcięte $x_1 = 8$, $x_2 = -6$, wykre-

ślono styczne. Rozwiązać trójkąt zamknięty temi stycznymi i osi Xów. — 2) Aby umorzyć pożyczkę 28.000 K, płaci ktoś do banku 840 K co pół roku z dołu. Po 12 latach chciałby resztę długu umorzyć ratami rocznymi, płatnymi z dołu w przeciągu 30 lat. Jakież więc będzie teraz płacił raty, jeżeli procent, który dotąd (t. j. przez pierwszych 12 lat) wynosił 3·6%, teraz

podniósł się na 4%? — 3. Trapez

bok $BD + AB$, a przekątnia $CB = AC = a$ zamyka wysokością kąt $CBD = \varphi$, obrócono około BD jako osi o 360° . Znaleźć objętość bryły obrotowej. [$a = 17\cdot7$ cm, $\varphi = 57^\circ 38' 26''$].

b) 1. Koło $x^2 - 4x + y^2 = 21$ przecina prosta $y = \frac{1}{3}x + 3$. Znaleźć powierzchnię odcinka, tą prostą odciętego. [Pierwiastki do dziesiątych; kąt tylko w stopniach]. 2. Ktoś zostawił gotówkę w kwocie 80.000 K, umieszczoną na 3·6% procentu składanego przy półrocznej kapitalizacji i rozporządził, że gotówka ta ma się procentować przez lat 8, a dopiero po upływie tych lat weźmie najmłodszy $\frac{1}{2}$, a starsi kolejno $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{4}$, a najstarszy resztę. Przedtem nim podział nastąpił, umarł najmłodszy, a pozostali spadkobiercy podzielili się jego spadkiem w tym stosunku, w jakim przypadał im dział główny. Ileż zatem wziął każdy spadkobierca? — 3. Ile waży miedziany przycisk w postaci ostrosłupa foremnego pięciokątnego, jeżeli krawędź podstawy $a = 5\cdot4$ cm, a krawędź boczna jest do podstawy nachylona pod kątem $\varphi = 72^\circ 48' 20''$? [Ciężar właściwy miedzi $s = 9$ gr.].

V.

Zbiory naukowe.

A. Biblioteka.

1. Dla nauczycieli.

Z końcem roku 1906 liczyła biblioteka nauczycielska 3102 dzieł. W ciągu roku 1907 otrzymano w darze 11 dzieł, kupiono 225 dzieł, więc obecnie liczy biblioteka nauczycielska 3327 dzieł.

Między dziełami darowanymi i kupionymi są ważniejsze:

Kiepert L. und Stegemann M.: Grundriss der Differential und Integral-Rechnung. — Prellwitz: Etymologisches Wörterbuch der griechischen Sprache. — Christiansen und Müller: Elemente der theoretischen Physik. — Glabbach und Weber: Körperliche und geistige Entwicklung des Kindes. — Boltzmann: Vorlesungen über Maxwells Theorie. — Knackfuss: Raffael. — Rosenberg: Rembrandt. — Müller-Pouillet: Handbuch der Physik. — Springer: Handbuch der Kunstgeschichte. — Burckhardt: Geschichte der Renaissance. — Graetz: Die Elektrizität. — Höffding: Etyka. — Friedländer: Das deutsche Lied. — Fischer: Geschichte der neueren Philosophie. — Carriere: Die Poesie. — Gegenbauer: Lehrbuch der Anatomie des Menschen. — Lexis, Paulsen etc.: Die allgemeinen Grundlagen der Kultur der Gegenwart. — Huch: Blütezeit der Romantik. — Klaczko: Wieczory florenckie, wyd. 2. — Gloger: Geografia dawnej Polski. — Mosso: Fizyczne wychowanie młodzieży. — Łukaszewicz: Historia szkół. — Czubek: Katalog rękopisów Akademii Umiejętności. — Tretiak: Mickiewicz w Wilnie i Kownie. — Osiński L.: Dzieła. — Kitowicz: Pamiętniki. — Kondratowicz: Poezye. — Krasieński: Listy. — Feliński A: Dzieła. — Serret: Lehrbuch der Differential und Integralrechnung. — Diels: Volkslatein. — Bobrowski: Słownik łacińsko-polski. — Sobieski: Henryk IV. wobec Polski i Szwecyi.

Biblioteka polska uczniów wyższego gimnazjum.

Wedle nowo wprowadzonego inwentarza znaleziono:

Z końcem roku szkolnego 1906 . . .	455 dzieł w 617 tomach
W roku szkolnym 1907 przybyło . . .	218 „ w 347 „
Obecny stan biblioteki . . .	673 dzieł w 964 tomach

Biblioteka uczniów niemiecka.

Dział książek niemieckich pomnożony został o 46 dzieł a 79 egzemplarzy, które wciągnięto do inwentarza pod liczbami 677—696, 697/1—2, 698—718, 719/1—10, 720/1—6, 721/1—10, 722/1—10.

2. Czasopisma.

1. Biblioteka warszawska. — 2. Gazeta lwowska. — 3. Kosmos. — 4. Kwartalnik historyczny. — 5. Lud. — 6. Muzeum. — 7. Pamiętnik literacki. — 8. Przewodnik bibliograficzny. — 9. Przewodnik

naukowy i literacki. — 10. Przegląd polski. — 11. Rocznik Akademii Umiejętności. — 12. Wszechświat. — 13. Archiv für Slavische Philologie. — 14. Jahrbücher (neue) für das klassische Altertum. — 15. Lehrproben und Lehrgänge. — 16. Wochenschrift für klassische Philologie. — 16. Zeitschrift für österr. Gymnasien. — 18. Literarisches Zentralblatt. — 19. Missye katolickie.

Wykaz przyrządów

zakupionych w roku szkoln. 1906/7 do gabinetu fizyki.

1. Przyrząd do spadania wzdłuż ciężwy. — 2. Przyrząd Hartla dotyczący wysokości rzutu. — 3. Rurka stożkowata do wykazania zjawisk przyczepności. — 4. Barometer naczyniowy. — 5. Rozpylacz szklany. — 6. Przyrząd do wykazania zdolności przewodzenia ciepła metali podług Mühlbeina — 7. Przyrząd do wykazania elektryczności wzbudzonej przez influencyę. — 8. Szpulka do doświadczeń selenoidem. — 9. Opornica do redukowania amperów. — 10. Skioptykon. — 11. Pryzmat do odwracania obrazów uzyskanych przy pomocy skioptykonu. — 12. Przyrząd do wykazania widma przy pomocy skioptykonu. — 13. Przyrząd do wywiązywania tlenu. — 14. Przyrząd do oczyszczania rtęci podług Steflictschka. — 15. Tacka do rtęci. — 16. Szczypczyki do rtęci. — 17. Dwie łyżki do spalania. — 18. Cztery kolbki do gotowania. — 19. Trzy retorty.

Gabinet historyi naturalnej.

Z końcem roku szkolnego 1906/7 liczył inwentarz gabinetu numerów w działach:

I. (zoologia)	486
II. (botanika)	77
III. (mineralogia i geologia)	114
IV. (przyrządy)	32
V. (tablice)	28

W bieżącym roku szkolnym kupiono:

Cricetus frumentarius, *Strix flammea*, *Aquila albicilla*, *Ciconia alba*, *Sylvia trochilus*, *Parus coeruleus*, *Picus canus*, *Regulus cristatus* — okazy wypchane; zbiór błonkówek i pluskwiaków, *Megasoma elephantina*, *Macropus longimanus* (chrząszcze egzotyczne); z minerałów: malachit, piryt i adular, a z przyrządów: lupę, pincetę z końcami platynowymi i ważkę z ciężarkami.

Gabinet archeologiczny.

Stan tych zbiorów z końcem bieżącego roku przedstawia się jak następuje:

1. Odlewy gipsowe arcydzieł sztuki starożytnej:

Zeus z Otricoli, Hera Ludovisi, Pallas Giustiniani, Ares Borgese, Apollo Belwederski, Dyana z Versailles, Hermes Praxitelesa, Atena wedle gemmy Aspasio, Afrodyta (głowa kaufmannowska), Demeter z Knidos, Eros z Centocelle, Diadumenos, Perikles, Sofokles, Demostenes, Homer, Sokrates, Augustus z Prima Porta, Laokoon, Gemma Augustea, i trzy modele stylów architektonicznych.

2. Reprodukcyje dzieł sztuki w wydawnictwach Instytutu archeologicznego niemieckiego, Hoppego, Stracka, R. Schneidra, Furtwänglera, D'Amelia, — nadto 14 oryginalnych fotografii dzieł sztuki starożytnej i 71 dzieł sztuki nowszej z galeryi europejskich.

3. Atlasy, plany i rekonstrukcyje, jako to: Podręczne atlasy Steudinga, A. Schneidra, Bullego, obrazy Gurlitta, tympanony świątyni Zeusa w Olimpii, Huelsena plan ścienny Rzymu.

4. Tablice Cybulskiego, Launitza, Woltzego, Seemanna i Schneider-Meltze'go (142 sztuk.)

5. Modele, a to: Tarcza Achillesa, dom rzymski, krosna, zwój, diptychon i stylus, legionista, ballista i model mostu Cezara. (Dwa ostatnie modele zrobione przez ucznia kl. IV. B. E. Langnera).

6. Formy naczyń greckich, wyrobu Hauptmanna. (19 sztuk).

7. Typy monet starożytnych w galwanoplastycznych odciskach Sturma.

8. Diapozytywy do skioptykonu. (130 sztuk).

9. Dwa stereoskopy i 215 obrazów stereoskopowych.

10. Dzieła naukowe i publikacye odnoszące się do archeologii, historyi sztuki, w liczbie 38.

Gabinet geograficzny.

Zakupiono w tym roku:

St. Majerskiego: Ziemia dawnej Polski (2 egz.), E. Gaeblera: Rosya i Skandynawia, Hemmleba: Charta historiae antiquae, Gaeblera: Planigloby (2 egz.) i diapozytywy do skioptykonu (40 egz.).

a) Statystyka

(Oddziały b stanowią oddziały równorzędne pod

	W k l a s i e							
	I.					II.		
	a	b	c	d	e	a	b	c
1. Liczba uczniów:								
Z końcem roku 1905/6	62	56	74	—	—	59	55	56
Z początkiem roku 1906/7 przyjęto .	56	58	52	55	54	64	56	66
W ciągu roku szkolnego przybyło .	1	1	3	1	—	1	3	2
Przyjęto razem	57	59	55	56	54	65	59	68
Między tymi było:								
a) Przybyłych z obcych zakładów z klasy niższej	53	55	51	52	51	—	8	—
powtarzających klasę	—	2	—	—	—	—	—	—
b) Ponownie przyjętych z klasy niższej	—	—	—	—	—	59	49	62
powtarzających klasę	4	2	4	4	3	6	2	6
W ciągu roku wystąpiło	12	12	9	13	6	5	6	5
Liczba uczniów na końcu r. 1906/7 .	45	47	46	43	48	60	53	63
Między tymi było:								
Publicznych	44	47	45	43	48	58	53	59
Prywatnych	1	—	1	—	—	2	—	4
2. Wedle miejsca urodzenia:								
Ze Lwowa	22	23	26	22	29	37	29	35
Z powiatu lwowskiego	22	24	16	18	17	22	22	23
„ W. Ks. krakowskiego	—	—	1	1	—	—	1	1
„ Wielkopolski	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Królestwa polskiego	—	—	1	—	—	1	—	2
„ Austrii niższej	—	—	—	—	1	—	1	—
„ Bukowiny	—	—	1	—	—	—	—	1
„ Tyrolu	—	—	—	—	—	—	—	—
„ Węgier	—	—	1	—	—	—	—	—
„ Rosyi	1	—	—	1	1	—	—	—
„ Rumunii	—	—	—	1	—	—	—	—
„ Śląska pruskiego	—	—	—	—	—	—	—	1
„ Czech	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	45	47	46	43	48	60	53	63

uczniów.

osobnem pedagogiczno-dydaktycznem kierownictwem).

W k l a s i e															Razem
III.			IV.				V.		VI.		VII.		VIII.		
a	b	c	a	b	c	d	a	b	a	b	a	b	a	b	
61	57	51	43	43	48	—	40	57	52	48	41	41	29	44	1017
63	58	48	59	46	38	38	50	51	47	59	54	43	42	40	1197
—	2	—	—	1	—	—	—	2	—	1	2	3	1	—	24
63	60	48	59	47	38	38	50	53	47	60	56	46	43	40	1221
—	8	—	—	2	—	—	—	8	—	1	—	6	—	—	295
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	3
57	51	42	54	45	33	33	45	42	45	54	56	39	43	40	849
6	1	6	5	—	5	5	5	3	2	4	—	1	—	—	74
4	2	6	6	2	6	11	7	4	7	5	8	4	1	4	145
59	58	42	53	45	32	27	43	49	40	55	48	42	42	36	1076
57	57	41	52	42	31	26	40	48	39	53	46	42	42	36	1049
2	1	1	1	3	1	1	3	1	1	2	2	—	—	—	27
35	35	19	28	22	17	9	23	26	17	23	20	23	18	16	554
22	19	20	23	19	15	17	16	19	20	29	25	17	23	17	465
—	—	1	2	2	—	—	2	3	—	1	2	1	1	—	19
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	8
—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
1	1	1	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	8
—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2
59	58	42	53	45	32	27	43	49	40	55	48	42	42	36	1076

	W k l a s i e							
	I.					II.		
	a	b	c	d	e	a	b	c
3. Wedle języka ojczystego:								
Polaków	20	47	44	40	48	43	52	63
Rusinów	25	—	—	—	—	17	—	—
Czechów	—	—	1	—	—	—	1	—
Niemców	—	—	1	3	—	—	—	—
Razem	45	47	46	43	48	60	53	63
4. Wedle wyznania religijnego:								
Katolików rz. kat.	8	33	20	20	48	22	43	63
„ gr. kat.	27	—	—	—	—	17	—	—
„ orm. kat.	—	—	—	—	—	—	—	—
Lutrow	—	—	—	—	—	1	1	—
Menonitów	—	—	—	1	—	—	—	—
Wyznania mojżeszowego	10	14	26	22	—	20	9	—
Razem	45	47	46	43	48	60	53	63
5. Według miejsca pobytu rodziców:								
Miejscowych	32	36	36	29	44	48	43	47
Zamiejscowych	13	11	10	14	4	12	10	16
Razem	45	47	46	43	48	60	53	63
6. Klasyfikacya z końcem roku 1906/7.								
Stopień I. z odznaczeniem	4	7	8	7	9	3	4	12
„ I.	30	30	24	26	26	41	42	36
Do egz. poprawczego przeznaczono	3	2	4	1	7	4	2	2
Stopień II.	4	6	5	4	4	3	1	6
Stopień III.	3	2	4	3	2	7	4	3
Nieklasyfikowano	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	44	47	45	41	48	58	53	59
7. Uzupełnienie klasyfikacyi z r. 1905/6.								
Do egz. poprawczego przeznaczono	1	3	5	—	—	—	6	—
Egzamin zdało	1	2	5	—	—	—	5	—
Zatem otrzymało :								
Stopień I. z odznaczeniem	7	4	15	—	—	8	8	11
„ I.	39	40	47	—	—	42	41	34
„ II.	9	6	2	—	—	5	5	3
„ III.	5	5	3	—	—	1	1	3
Nieklasyfikowano	1	1	1	—	—	—	—	—
Razem	61	56	68	—	—	56	55	51

W k l a s i e															Razem
III.			IV.				V.		VI.		VII.		VIII.		
a	b	c	a	b	c	d	a	b	a	b	a	b	a	b	
49	58	42	29	45	32	27	36	49	36	55	43	41	34	36	969
9	—	—	15	—	—	—	7	—	4	—	5	—	8	—	90
1	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
59	58	42	53	45	32	27	43	49	40	55	48	42	42	36	1076
17	45	42	1	38	32	25	21	41	20	35	23	30	20	30	677
16	—	—	21	—	—	—	7	—	5	—	5	—	9	—	107
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
25	11	—	31	7	—	—	15	8	15	20	20	12	13	6	284
59	58	42	53	45	32	27	43	49	40	55	48	42	42	36	1076
45	50	28	37	41	20	14	35	43	25	34	32	37	32	28	726
14	8	14	16	4	12	13	8	6	15	21	16	5	10	8	250
59	58	42	53	45	32	27	43	49	40	55	48	42	42	36	1076
4	7	8	6	4	4	1	5	7	1	3	7	4	8	5	128
36	34	27	38	31	21	17	25	31	25	40	26	23	29	26	684
—	2	4	1	5	2	2	2	7	4	7	2	10	2	4	79
11	7	2	4	1	3	3	2	1	6	1	11	4	3	1	93
5	7	—	3	1	1	2	6	2	3	1	—	—	—	—	59
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
57	57	41	52	42	31	25	40	48	39	52	46	41	42	36	1044
1	5	—	1	3	1	—	4	12	2	10	—	10	2	1	67
1	5	—	1	3	1	—	4	9	2	10	—	10	2	1	62
8	5	9	5	5	7	—	1	5	7	2	7	7	—	8	129
43	50	38	27	32	32	—	34	44	40	35	33	32	29	34	749
2	1	—	6	3	5	—	4	6	2	8	—	2	—	2	68
5	—	5	2	1	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	31
—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	6
58	56	52	41	41	46	—	40	55	50	47	41	41	29	44	983

b) Przedmioty nadobowiązkowe.

Na naukę historii krajowej uczęszczało	495	uczniów
„ „ kaligrafii „	225	„
„ „ języka ruskiego „	120	„
„ „ „ francuskiego „	35	„
„ „ „ angielskiego „	12	„
„ „ rysunków „	72	„
„ „ śpiewu „	217	„
„ „ stenografii „	45	„

c) Wiek uczniów z końcem II. półrocza.

w I. klasie:		w VIII. klasie:	
11 lat u 86 uczniów		18 lat u 26 uczniów	
12 „ „ 82 „		19 „ „ 22 „	
13 „ „ 38 „		20 „ „ 14 „	
14 „ „ 10 „		21 „ „ 9 „	
15 „ „ 5 „		22 „ „ 5 „	
16 „ „ 2 „		23 „ „ 2 „	

VII.

Opłaty uczniów.

Opłatę szkolną składało: a) w I. półroczu	360	uczniów
b) „ II. „	346	„
Od opłaty uwolnionych było: a) „ I. „	861	„
b) „ II. „	730	„
Opłata szkolna w obydwóch półroczach wynosiła .	28.180	K — h
Taksy wstępne dały	1.537	„ 20 „
Datki na zbiory naukowe	2.438	„ — „
Duplikaty świadectw	88	„ — „
Liczba stypendyów	18	„ — „
Ogólna suma stypendyów	4.891	„ — „

VIII.

Pomoc dla ubogich uczniów.

Zaopatrzone: a) w książki 379 uczniów (książek 1.622)

b) w ubrania 35 uczniów.

IX.

Wykaz wkładek

na bursę dla młodzieży gimn. IV. zebranych w r. szkol. 1906/7.

Od grona profesorów gimn. IV. zamiast uczty pożegnalnej dla JWP. Rady Dr. Karola Petelenza b. dyr. gimn.	364 kor. — gr.
„ grona oddziałów równorzędnych zamiast wieńca na trumnę Ojca Rady M. Jamrógiewicza	13 „ — „
„ profesorów gimnazjum IV.	7 „ 46 „
„ WP. Balzera, rady Namiestnictwa	10 „ — „
„ WP. Tomickiego J., dyr. tramw. elektr.	10 „ — „
„ WP. Łozińskiego Romana	2 „ — „
„ WP. Sidorowiczowej	3 „ 10 „
„ WP. N. N.	2 „ — „
„ WP. Palmsteina Romana prof. gimnazjum IV.	1 „ — „
„ WP. Kordasiewicza Mikołaja prof. gimn. IV. za sprzeda- nego rogacza	13 „ 50 „
„ Namysłowskiego ucznia VII b	2 „ — „
„ Suchardy Tadeusza ucznia VII b	1 „ — „
„ uczniów kl. VII b	9 „ — „
„ Starka Stefana ucznia VII b	1 „ 50 „
„ Ekierta Romana ucznia VII b	— „ 60 „
„ Kółka tamburzystów uczniów kl. VIII b	20 „ — „
„ uczniów III b	2 „ 54 „
„ uczniów II b zamiast wieńca dla kol. Szumlakowskiego	10 „ 20 „
„ uczniów kl. VIII a i b jako dochód z wieczorku ku czci trzech wieszczów	106 „ 70 „
„ abiturienta Mieczysława Grużewskiego	10 „ — „
„ abiturienta Skublickiego Stanisława	40 „ — „
Z puszeki	6 „ — „
Kupony Listów zastawn. Tow kred. ziem.	47 „ 80 „
Razem	673 kor. 40 gr.

Z roku ubiegłego pozostało :

a) Książeczka Gal. Kasy Oszczędności Nr. 142444 na .	2514 kor 62 gr.
b) Sześć 4% Listów zastawnych Tow. Kred ziem. we Lwowie po 200 kor.	1200 „ — „
c) gotówka	3 „ 60 „

Razem zatem dotychczasowy fundusz na burzę
(nie licząc procentu od kapitału włożonego na
książeczkę Kasy Oszcz za rok bieżący) wynosi . 4351 kor. 62 gr.

X.

Kronika Zakładu.

Rok szkolny 1906/7 rozpoczął się 3. września uroczystem nabożeństwem w kościele św. Maryi Magdaleny.

Egzamina wstępne do klasy I. odbyły się 15. lipca i 1. września r. 1906.

Dnia 10. września zostało odprawione żałobne nabożeństwo za spokój duszy ś. p. Cesarzowej Elżbiety jako w rocznicę śmierci Monarchini; także nabożeństwo odbyło się dnia 19. listopada jako w dniu Jej Imienin.

Dzień Imienin Najjaśniejszego Pana obchodził Zakład dnia 4. października uroczystem nabożeństwem w kościele św. Maryi Magdaleny.

Uroczystość Patrona Zakładu św. Jana Kantego święcił Zakład dnia 25. października.

Ku czci wieszczki Adama Mickiewicza urządziła młodzież wieczorek muzykalno-wokalny.

Pierwsze półrocze zakończono dnia 30. stycznia, drugie rozpoczęto 3. lutego 1907.

Egzamin dojrzałości w terminie letnim odbywał się w części piśmiennej od 13. do 17. maja, ustny egzamin w Zakładzie głównym odbywał się od 3. do 8. czerwca pod przewodnictwem c. k. Rady szkolnego Tadeusza Lewickiego, w oddziałach równorzędnych od 16. do 22. czerwca pod przewodnictwem profesora Uniwersytetu Dra Kazimierza Twardowskiego. Maturę ustną Zakładu głównego zaszczycił swoją obecnością JW. Pan Wiceprezydent c. k. Rady Szkolnej krajowej Dr. Edwin Płazek, który przybył w towarzystwie c. k. Starosty Dra Antoniego Zolla w dniu 5. czerwca po południu i przysłuchiwał się dłuższy czas odpowiedziom abiturientów.

Dnia 28. czerwca uczestniczyła młodzież z gronem nauczycielskim w nabożeństwie żałobnym za spokój duszy ś. p. Cesarza Ferdynanda.

W ciągu roku szkolnego przystępowała młodzież trzy razy do św. Sakramentów Pokuty i Ołtarza, przyjęła w okresie Zielonych Świąt św. Sakrament Bierzmowania z rąk J. E. Najprzewielebniejszego Księdza Arcybiskupa Dra Józefa Bilczewskiego W czasie przedwielkanocnym odprawiła rekolekcyę, które z powodu dłuższej przerwy między Świątami Wielkanocnymi według obrządku rzym.-katol. a obrządku grecko-katol. odbyły się dla uczniów obrz grecko-katol. w osobnym czasie, od nauki dla całego Zakładu wolnym.

Rok szkolny zakończono na podstawie zezwolenia ministeryalnego dnia 6. lipca uroczystem nabożeństwem dziękczynnym, po którym rozdano uczniom świadectwa.

Kronika ostatniego roku nie byłaby zupełna, gdyby nie poświęciło się osobnej wzmianki zmianie w kierownictwie Zakładu. Radca Dr. Karol Petelenz, po dwuletniem kierownictwie tutejszego gimnazjum, przeszedł na własne życzenie w stały stan spoczynku Ustępującego Dyrektora, który przeszło trzydzieści lat spędził w zawodzie nauczycielskim a długo działał na stanowisku kierowniczem w trzech gimnazyach, żegnała serdecznie młodzież, profesorowie upamiętnili czas jego urzędowania w tutejszym Zakładzie wydatnem powiększeniem funduszu na przyszłą bursę dla uczniów gimnazjum IV., wysokie odznaczenie uwieńczyło zasługi położone koło wychowania młodych pokoleń.

Przez czas wakansu zastępował dyrektora prof. Zagórski.

Nowomianowany dyrektor objął urzędowanie z początkiem kwietnia.

Klasyfikacya.

Klasa I a.

Stopień celujący:

1. Alles Józef	3. Styś Stanisław
2. Ornstein Samuel	4. Wieniewski Ignacy

Stopień pierwszy:

1. Adamek Eugeniusz	16. Leszczyński Ludwik
2. Baran Jan	17. Łazoryk Bohdan
3. Bereznicki Antoni	18. Marusyn Stanisław
4. Blau Szymon	19. Melnyk Stefan
5. Bojko Stefan	20. Mesuse Markus
6. Buhajec Teofil	21. Migdałło Paweł
7. Fedyn Adam	22. Moczulski Jan
8. Finsterbusch Bernard	23. Nikorowicz Józef
9. Fleiszer Stefan	24. Paśławski Adam
10. Giliczyński Jan	25. Rosner Fryderyk
11. Goldmann Szymon	26. Siemaszko Wojciech
12. Grünstein Rudolf	27. Stempurski Karol
13. Iwanicki Adam	28. Tarlerski Maurycy
14. Kobyłański Włodzimierz	29. Tune Joachim
15. Klimów Leonard	30. Załoziecki Włodzimierz

Stopień drugi otrzymało 4, stopień trzeci 3; trzem uczniom pozwolono poprawić po wakacyach stopień niedostateczny z jednego przedmiotu.

Klasa I b.

Stopień celujący:

1. Ficowski Alojzy	4. Smyk Adam
2. Freyberger Ludwik	5. Szeligowski Tadeusz
3. Ludwig Kazimierz	6. Tenenbaum Eleazar
7. Załuski Bolesław	

Stopień pierwszy:

1. Burczak Kazimierz	16. Rubinstein Józef
2. Dekański Kazimierz	17. Salitermann Zenon
3. Foryst Maksymilian	18. Scherer Adolf
4. Galiński Adam	19. Szczudłowski Mieczysław
5. Götz Ludwik	20. Terlecki Teofil
6. Hettesch Edmund	21. Thorn Karol
7. Kozłowski Stanisław	22. Tieger Zygmunt
8. Markowski Ludwik	23. Toth Fryderyk
9. Namysłowski Franciszek	24. Buch Szymon
10. Pater Antoni	25. Weingarten Salomon
11. Pietruski Eustachy	26. Werner Kazimierz
12. Razik Stanisław	27. Wolf Natan
13. Reisler Izydor	28. Woźny Edward
14. Ritter Michał	29. Wyszyk Zygmunt
15. Rosenkranz Karol	30. Zenkner Franciszek

2 uczniom pozwolono powtórzyć po wakacjach egzamin z jednego przedmiotu; 6 uczniów otrzymało stopień drugi, a 2 stopień trzeci.

Klasa I c.*Stopień celujący:*

1. Fleck Ludwik	5. Rosenbaum Aleksander
2. Fleischmann Zygmunt	6. Tarnawski Ferdynand
3. Grünfeld Józef	7. Towarnicki Stanisław
4. Malewski Kazimierz	8. Verschleiser Mates

Stopień pierwszy:

1. Blumen Leopold	13. Nowakowski Jan
2. Dziduszko Tomasz	14. Olszewski Kazimierz
3. Feuerstein Adolf	15. Próchnik Marek
4. Fleszar Teofil	16. Reiss Ernest
5. Friedman Ignacy	17. Rosin Arnold
6. Katz Zygmunt	18. Rząsa Aleksander
7. Kessler Herman	19. Steinthal Juliusz
8. Krupa Julian	20. Strowski Maryan
9. Kuberczyk Piotr	21. Szumański Mieczysław
10. Mieser Jakób	22. Tott Władysław
11. Modlinger Teofil	23. Weiss Maurycy
12. Nagel Leon	24. Wierzejski Alfred

Stopień drugi otrzymało 5, stopień trzeci 4, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po wakacjach przeznaczono 4.

Klasa I d.

Stopień celujący :

1. Borowski Wacław	4. Kalt Juliusz
2. Eifermann Alfred	5. Machnicki Adam
3. Hütt Arnold	6. Perlmann Albert
	7. Stengel Oskar

Stopień pierwszy :

1. Bacztes Maurycy	14. Hipp Józef
2. Berger Stefan	15. Kahane Wilhelm
3. Borowiec Kazimierz	16. Kańczugier Kalmen
4. Brandler Paweł	17. Kasprowicz Stanisław
5. Breitling Adolf	18. Krygel Maryan
6. Chmura Rudolf	19. Liblich Bernard
7. Fetter Henoeh	20. Litwak Leon
8. Friedmann Bernhard	21. Lind Leopold
9. Golański Stanisław	22. Lind Salo
10. Halberstein Józef	23. Pfeifer Stanisław
11. Hausmann Ozyasz	24. Romański Władysław
12. Herzel Józef	25. Schick Edmund
13. Heustein Gustaw	26. Süssle Tadeusz

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów, stopień trzeci 3 uczniów;
do egzaminu poprawczego po wakacjach z jednego przedmiotu
przeznaczono 1 ucznia.

Klasa I e.

Stopień celujący :

1. Cisowski Stanisław	5. Kruszyński Tadeusz
2. Domiszewski Konrad	6. Lewicki Adam
3. Gergovich Mieczysław	7. Smerek Aleksander
4. Kolbuszowski Tadeusz	8. Wróbel Maryan
	9. Zabłocki Bronisław

Stopień pierwszy :

1. Barycz Józef	7. Eberhardt Piotr
2. Bomba Michał	8. Fedorowski Stanisław
3. Brande Karol	9. Hanik Stanisław
4. Bugno Rudolf	10. Harasymowicz Gustaw
5. Czelný Stanisław	11. Jarema Franciszek
6. Daniluk Teofil	12. Jaworowski Mieczysław

13. Kalkus Klemens	20. Markowski Tadeusz
14. Kondal Jan	21. Matula Józef
15. Krzysztofowicz Włodzimierz	22. Sikora Józef
16. Langenfeld Witold	23. Szuliga Teofil
17. Legeżyński Karol	24. Szygowski Juliusz
18. Lipiński Konstanty	25. Turkiewicz Leon
19. Manasterski Maryan	26. Popper Rudolf

Stopień drugi otrzymało 4, stopień trzeci 2, do egzaminu poprawczego po wakacyach z jednego przedmiotu przeznaczono 7.

Klasa II a.

Stopień celujący:

1. Fisch Herman	2. Leder Maurycy
3. Piłat Grzegorz	

Stopień pierwszy:

1. Berner Maurycy	21. Kuźmiak Władysław
2. Bisanz Leonard	22. Lewicki Józef
3. Blaim Józef	23. Libek Edward
4. Błahuta Władysław	24. Lorek Franciszek
5. Brandstädter Wilhelm	25. Luft Naftali
6. Ditz Franciszek	26. Lwowski Henryk
7. Fedorski Tadeusz	27. Messner Mieczysław
8. Fluhr Salezy	28. Mikołowicz Andrzej
9. Grycko Emil	29. Ostrasz Aleksander
10. Heiman Maks	30. Pańczak Stefan
11. Hirsztin Henryk	31. Parandowski Jan
12. Hołowiński Julian	32. Rapp Jerzy
13. Hussakowski Konstanty	33. Reizes Zygfryd
14. Kaczmarek Stanisław	34. Skulicz Kazimierz
15. Kolankowski Maryan	35. Szczerba Józef
16. Kołodziej Eugeniusz	36. Szvec Józef
17. Kranz Jakób	37. Tott Józef
18. Krawczyk Eugeniusz	38. Tune Simche
19. Kronsztal Stefan	39. Wajda Emil
20. Kułyk Jan	40. Wurm Leon
	41. Zdunek Celestyn

Stopień drugi otrzymało 3 uczniów, stopień trzeci 7 uczniów, 4 uczniom pozwolono powtórzyć egzamin po wakacyach z jednego przedmiotu.

Klasa II b.

Stopień celujący:

1. Grossinger Henryk	3. Legeżyński Stanisław Emil
2. Klarfeld Jakób	4. Smereka Jan Piotr

Stopień pierwszy:

1. Bartel Władysław	22. Pietruski Piotr
2. Burzyński Jan Józef	23. Pocięgiel Władysław
3. Chołoniewski Edward	24. Podwin Witold
4. Dębicki August	25. Rąbek Tadeusz
5. Głód Władysław	26. Rogowski Jan
6. Gumiński Mieczysław	27. Romanowski Tadeusz
7. Köhsling Władysław	28. Rozborski Maryan
8. Korkeś Paweł	29. Rzeźnik Stanisław
9. Koryński Józef	30. Scherer Adolf
10. Kostecki Rudolf	31. Seretny Józef
11. Kucharski Jan	32. Sołtysik Adam
12. Macheta Kazimierz	33. Szeremeta Tadeusz
13. Majblum Majlech	34. Szuliśławski Mieczysław
14. Meissner Adolf	35. Tadanier Emil
15. Nagaj Stanisław	36. Verschleisser Izrael
16. Nechaj Wiktor	37. Wepper Albert
17. Netreba Władysław	38. Wierzbicki Maryan
18. Nieduszyński Adam	39. Wiszeń Józef
19. Pawłowski Ludwik	40. Wszyński Antoni
20. Perlmutter Karol	41. Zamłyński Jan
21. Piechowicz Mieczysław	42. Zięborak Stanisław

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono 2, stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 4.

Klasa II c.

Stopień celujący:

1. Cisowski Roman	7. Kupeczyński Stanisław
2. Domiszewski Władysław	8. Maczyński Jan
3. Górski Emil	9. Muznik Maksymilian
4. Hubel Jan	10. Piro Stanisław
5. Jezierski Stanisław	11. Rybicki Jerzy
6. Kowarzyk Antoni	12. Wasylewski Jan

Stopień pierwszy :

1. Barański Henryk	19. Mümler Kazimierz
2. Bielak Józef	20. Najwer Michał
3. Bis Franciszek	21. Niewiadomski Władysław
4. Bryk Maryan	22. Paluch Kazimierz
5. Buczkowski Mieczysław	23. Paszkowski Kazimierz
6. Butz Tadeusz	24. Ramułt Ludwik
7. Chorkawy Waleryan	25. Rosinkiewicz Roman
8. Centelewicz Wiktor	26. Rozejowski Aleksander
9. Czuczwar Stanisław	27. Sladek Władysław
10. Diduszko Stanisław	28. Smutny Tadeusz
11. Dzieliński Kazimierz	29. Sołtys Bogdan
12. Fiałkowski Józef	30. Sopiński Jan
13. Hamerski Adam	31. Sorg Henryk
14. Hnatyk Jan	32. Stachnik Leon
15. Jasiński Tadeusz	33. Stelzer Witold
16. Korczyński Franciszek	34. Szykowski Leon
17. Link Maryan	35. Tomasik Witold
18. Malewski Stefan	36. Zdebski Juliusz

Stopień drugi otrzymało 6, stopień trzeci 3, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po feryach przeznaczono 2.

Klasa III a.*Stopień celujący :*

1. Feldstein Tadeusz	3. Halpern Markus
2. Grauman Mendel	4. Stosyk Stefan

Stopień pierwszy :

1. Adamek Henryk	15. Freund vel Reisler Abraham
2. Akselrad Dawid	16. Hausmann Bronisław
3. Aschenberg Włodzimierz	17. Hoffmann Jan
4. Ball Ignacy	18. Hołowiak Antoni
5. Barutowicz Stefan	19. Jolles Fryderyk
6. Begleiter Zygmunt	20. Kaczmarski Włodzimierz
7. Berner Leon	21. Kirschbaum Wilhelm
8. Borkowski Julian	22. Knopf Samuel
9. Burker Edward	23. Knossów recte Schrenzel Jakób
10. Demków Roman	24. Kociaba Adam
11. Diamand Józef	25. Koliniecki Maryan
12. Dzieciniak Zygmunt	26. Kral Władysław
13. Filipek Michał	27. Lewicki Adryan
14. Finsterbusch Henryk	28. Łaban Jakób

29. Maliszewski Jerzy	33. Reitschuk Maks
30. Osuchowski Józef	34. Sawczyn Aleksander
31. Pencak Karol	35. Stocki Włodzimierz
32. Primost Leon	36. Szyling Gustaw

Stopień drugi otrzymało 11 uczniów, stopień trzeci 5 uczniów.

Klasa III b.

Stopień celujący :

1. Borkowski Stanisław	4. Kręczyński Tadeusz
2. Holinkowski Stefan Tadeusz	5. Legeżyński Michał
3. Joszt Rudolf	6. Tomicki Stanisław
7. Vogelfänger Zygmunt	

Stopień pierwszy :

1. Bär Markus	18. Schneider Norbert
2. Bobrownicki Włodzimierz	19. Skrukwa Józef
3. Czaporowski Józef	20. Śliwiński Jan
4. Dawidowicz Antoni	21. Smereka Stanisław
5. Dreher Waclaw	22. Sołtys Tadeusz
6. Foryst Ferdynand	23. Spysz Stanisław
7. Kozłowski Wiktor	24. Stanoszek Piotr
8. Krużlewski Tadeusz	25. Styrna Władysław
9. Liana Józef	26. Szandrowski Stanisław
10. Łoziński Roman	27. Terlecki Władysław Jan
11. Mikołajski Maryan	28. Theodorowicz Władysław
12. Niedzielski Jan	29. Tobczyk Władysław
13. Richter Jan Stanisław	30. Türkenkopf Dawid
14. Rogoziński Roman	31. Wałach Tadeusz
15. Rosner Zygfryd	32. Wróbel Franciszek
16. Saliterman Hilary	33. Wyczyński Jan
17. Schiffmann Alfred	34. Żurowski Feliks

Do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono 2 uczniów,
7 uczniów otrzymało stopień drugi, 7 stopień trzeci.

Klasa III c.

Stopień celujący :

1. Dadak Mieczysław	5. Kielb Stanisław
2. Dorosz Jan	6. Kołodziejski Zygmunt
3. Engel Stanisław	7. Nowak Jan
4. Hayder Adam	8. Sędzimir Tadeusz

Stopień pierwszy :

1. Badarycz Łukasz	14. Majewski Kazimierz
2. Czado Maryan	15. Midloch Edward
3. Czuszkiewicz Józef	16. Niewiadomski Stanisław
4. Dadak Edward	17. Pauluchów Mieczysław
5. Dzieliński Edward	18. Pawłowski Tadeusz
6. Heil Władysław	19. Pinda Kazimierz
7. Herbst Mieczysław	20. Piskozub Władysław
8. Hipp Jan	21. Piwernetz Antoni
9. Hoffman Maksymilian	22. Sapieha Franciszek
10. Kachalik Leonard	23. Sznajder Stanisław
11. Kalityński Zygmunt	24. Sedlaczek Franciszek
12. Kułakowski Tadeusz	25. Smidowicz Zdzisław
13. Lutman Stanisław	26. Zawadzki Jan
27. Zawadzki Kazimierz

Stopień drugi otrzymało 2 uczniów, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu po wakacjach przeznaczono 4 uczniów.

Klasa IV a.*Stopień celujący :*

1. Boretz Mojżesz	4. Lewkowicz Józef
2. Dienstenfeld Chaim	5. Rosenfeld Hugo
3. Hołyński Aleksander	6. Schlam Majer

Stopień pierwszy :

1. Antoniewicz Włodzimierz	16. Karowiec Klaudyusz
2. Baczyński Aleksander	17. Karp Karol
3. Bader Mieczysław	18. Kosendiak Michał
4. Bardach Józef	19. Krieg Marek
5. Berger Maurycy	20. Kurylak Aleksander
6. Bohonos Włodzimierz	21. Letza Franciszek
7. Chomicki Michał	22. Meller Otto
8. Ecker Izak	23. Mohl Abraham
9. Grossfeld Emanuel	24. Nadel Rudolf
10. Grzebieniak Włodzimierz	25. Neuberger Ludwik
11. Heller Saul	26. Perlmutter Alfred
12. Hutter Izak	27. Rapp Juliusz
13. Illeczo Zygmunt	28. Rosner Maurycy
14. Jarosz Aleksander	29. Saumselig Arnold
15. Kalisman Adolf	30. Silber Bernard

31. Sokal Rudolf	35. Szczerba Teofil
32. Sprecher Karol	36. Teichman Józef
33. Stecyk Piotr	37. Ukraiński Teofil
34. Stolz Bertold	38. Weinstock Leon

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów, stopień trzeci 3, do egzaminu poprawczego z jednego przedmiotu przeznaczono 1 ucznia.

Klasa IV b.

Stopień celujący :

1. Rataj Roman	3. Szumlakowski Maryan
2. Sołtyśnik Kazimierz	4. Zamłyński Stefan Feliks

Stopień pierwszy :

1. Białkowski Zygmunt	16. Rapaport Naftali
2. Burczakiewicz Bronisław	17. Schwab Edward
3. Chołoniewski Adam	18. Sobek Roman
4. Glasgall Emanuel	19. Sobel Dawid
5. Gdula Roman	20. Sokołowski Jan Władysław
6. Hamerski Karol	21. Stefek Stanisław
7. Harasymowicz Stanisław	22. Stuchły Jerzy
8. Jabłoński Mieczysław	23. Szajdek Karol
9. Krogulski Zygmunt Seweryn	24. Tymusz Stanisław
10. Kuźniewicz Wincenty	25. Urzędowski Hieronim
11. Langner Bruno	26. Witoszyński Józef
12. Oleksiński Aleksander	27. Witz Salo
13. Peschel Karol	28. Wojnarowski Izydor
14. Pietruski Stanisław	29. Wyszzyński Kazimierz
15. Platowski Kazimierz	30. Zaleski Feliks

31. Zipper Karol

Do egzaminu poprawczego po feryach z jednego przedmiotu przeznaczono 5 uczniów, stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 1.

Klasa IV c.

Stopień celujący :

1. Belohlávek Jan	3. Polniakowski Jan
2. Kramarzewski Stanisław	4. Romański Tadeusz

Stopień pierwszy :

1. Bajsarowicz Józef	4. Błazewski Stanisław
2. Bereznicki Karol	5. Czajkowski Tadeusz
3. Blejarski Władysław	6. Dorożyński Maryan

7. Ekielski Aleksander	14. Kaczmarek Władysław
8. Funk Robert	15. Kikiewicz Ryszard
9. Garczyński Tadeusz	16. Kuczyński Eugeniusz
10. Gorczyca Józef	17. Onyszkiewicz Longin
11. Hołda Franciszek	18. Pelczarski Antoni
12. Horodyski Stanisław	19. Tomanek Ludwik
13. Kaniak Michał	20. Walner Stanisław
25. Więckowski Zygmunt

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów, stopień trzeci 1 uczeń, do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono 1 ucznia.

Klasa IV d.

Stopień celujący:

1. Dysiewicz Paweł

Stopień pierwszy:

1. Bombas Ludwik	9. Polakiewicz Karol
2. Jahnson Józef	10. Pragłowski Roman
3. Jekiel Tadeusz	11. Przylibski Jan
4. Kosiński Tadeusz	12. Różycki Karol
5. Krzeczowski Bohdan	13. Sawicki Franciszek
6. Kuśnierz Jarosław	14. Schick Otton
7. Motal Karol	15. Tyban Władysław
8. Niewrzałkiewicz Maksymilian	16. Włodek Stanisław

Stopień drugi otrzymało 3 uczniów, stopień trzeci 2, do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 2 uczniów.

Klasa V a.

Stopień celujący:

1. Bronarski Alfons	3. Ładoś Aleksander Wacław
2. Landau Ludwik	4. Süßwein Herman
	5. Wittlin Paweł

Stopień pierwszy:

1. Baar Ludwik	5. Blass Salomon
2. Beigel Leopold	6. Drewniak Włodzimierz
3. Biegański Wawrzyniec	7. Dubsky Bolesław
4. Bilecki Paweł	8. Ehrlich Jakób

9. Federbusch Jakób	17. Popper Aleksander
10. Frænkel Emanuel	18. Schapira Marcin
11. Gartenberg Wiktor	19. Scharf Henryk
12. Kahane Henryk	20. Senyszyn Roman
13. Kostiuł Włodzimierz	21. Szczërba Tadeusz
14. Łysakowski Jan Zdzisław	22. Szymała Leon
15. Midloch Bronisław	23. Toth Waleryan
16. Popowicz Roman	24. Tustanowski Stanisław
25. Wierzbicki Józef

Stopień drugi otrzymało 2 uczniów, stopień trzeci 6 uczniów, do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 2 uczniów.

Klasa Y b.

Stopień celujący:

1. Duszczyński Edward	4. Grocholski Zygmunt
2. Gidlewski Józef	5. Kunz Aleksander
3. Gościcki Witold	6. Miziewicz Andrzej
7. Ordyczyński Mikołaj

Stopień pierwszy:

1. Bardzik Maryan	16. Kuśnierz Emil
2. Batycki Kazimierz	17. Liana Franciszek
3. Besen Zygfryd	18. Martynowicz Miłosz
4. Dąbrowski Jerzy	19. Matkowski Andrzej
5. Gabel Ludwik	20. Piro Karol
6. Galotzy Zdzisław	21. Prökl Kazimierz
7. Goebel Karol	22. Raps Emil
8. Groebl Teodor	23. Samuely Stanisław
9. Herbst Tadeusz	24. Seltenreich Zygmunt
10. Hirschtritt Michał	25. Siatecki Włodzimierz
11. Jasiński Mieczysław	26. Sommer Leopold
12. Jurjewicz Mieczysław	27. Stadler Leon
13. Kotlarz Kazimierz	28. Scholz Michał
14. Krogulski Tadeusz	29. Szwec Stanisław
15. Krupski Władysław	30. Wittlin Wilhelm
31. Zawackiewicz Mieczysław

Stopień drugi otrzymał 1 uczeń, stopień trzeci 2 uczniów, do egzaminu poprawczego po wakacyach przeznaczono 7 uczniów.

Klasa VI a.

Stopień celujący :

1. Bronarski Ludwik

Stopień pierwszy :

1. Bednarczuk Łukasz	13. Jaśkiewicz Stanisław
2. Belemer Maksymilian	14. Komarnicki Szymon
3. Bereza Alfred	15. Kucharski Stanisław
4. Bergstein Salomon	16. Lemel Oswald
5. Bergtraun Ignacy	17. Lindert Aleksander
6. Brendel Józef	18. Martynowicz Władysław
7. Chorkawy Władysław	19. Nadel Aron
8. Fafara Ludwik	20. Nechay Alfred
9. Flecker Karol	21. Śliwiński Ferdynand
10. Grodzicki Mieczysław	22. Sonne Maksymilian
11. Hołowka Władysław	23. Storch Izrael
12. Horodyski Adam	24. Zawadzki Alfred
	25. Żylski Ignacy

Stopień drugi otrzymało 6, stopień trzeci 3; do egzaminu poprawczego przeznaczono 4 uczniów.

Klasa VI b.

Stopień celujący :

1. Dąbek Stanisław	2. Mudrak Antoni
3. Urzędowski Rafał	

Stopień pierwszy :

1. Barbag Seweryn	15. Juśków Stanisław
2. Birnbach Henryk Leon	16. Kawecki Roman
3. Bocsoń Artur	17. Kłoss Józef
4. Burstin Izak	18. Kohl Alexander
5. Chrząszczyński Stefan	19. Kozakiewicz Mieczysław
6. Ewen Chaim	20. Krajewski Stanisław
7. Faranowski Antoni	21. Nadel Jakób
8. Feit Alexander	22. Ostrowski Stanisław
9. Finkelstein Adolf	23. Pietruski Oktaw
10. Fleytuch Kazimierz	24. Podlisecki Karol
11. Fraenkel Karol	25. Radoń Franciszek
12. Gross Adolf	26. Romanowski Henryk
13. Harasymowicz Jan	27. Rosenmann Emanuel
14. Hausmann Zygmunt	28. Roth Edwin

29. Schneebaum Maurycy	35. Walczyk Zygmunt
30. Stefek Emil	36. Wiesenberg Józef
31. Szczurek Andrzej	37. Witka Michał
32. Thorn Maurycy	38. Wolańczyk Maryan
33. Tobiczek Franciszek	39. Wróbel Franciszek
34. Uszyński Wojciech	40. Zwilling Zygmunt

Stopień drugi otrzymał 1, stopień trzeci 1, do egzaminu poprawczego po feryach przeznaczono 7 uczniów.

Klasa VII a.

Stopień celujący :

1. Fiebert Herman	4. Massalski Roman
2. Fuhrman Edward	5. Rosenbusch Edward
3. Löwenstein Stanisław	6. Schwarz Kopel
	7. Semis Artur

Stopień pierwszy :

1. Baar Władysław	14. Mahl Gustaw
2. Bilor Maryan	15. Markus Aleksander
3. Czerwiec Mikołaj	16. Marusyn Stefan
4. Ditz Michał	17. Maryan Edmund
5. Dorosz Antoni	18. Massalski Jerzy
6. Geller Mendel	19. Meisel Hersch
7. Kitay Paweł	20. Piotrowski Rafał
8. Klug Ernest	21. Silber Albert
9. Knopf Heiman	22. Sládek Jerzy
10. Lemel Maurycy	23. Sobolewski Władysław
11. Locker Jakób	24. Suslak Eugeniusz
12. Mach Roman	25. Wachtel Filip
13. Madeyski Witold	26. Wojtalewicz Bolesław

Stopień drugi otrzymało 11 uczniów, do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono 2 uczniów.

Klasa VII b.

Stopień celujący :

1. Brenner Jakób	3. Ruginfeld Foebus
2. Langner Roman	4. Stark Sewerin

Stopień pierwszy:

1. Balzer Maryan	12. Nowak Jan
2. Bryk Tadeusz	13. Petry Juliusz
3. Bund Maksymilian	14. Pichler Wilhelm
4. Ekiert Roman	15. Pilewski Józef
5. Hammer Leopold	16. Romański Tadeusz
6. Hausmann Izydor	17. Rossowski Zygmunt
7. Horn Maurycy	18. Sadleja Mieczysław
8. Jaworski Jerzy	19. Schiffman Adolf
9. Lów Abraham	20. Szkodziński Stanisław
10. Moskwiński Kazimierz	21. Wagner Adam
11. Mundinger Józef	22. Wierzejski Józef
	23. Zubik Maryan

Stopień drugi otrzymało 4 uczniów, do egzaminu poprawczego po wakacjach przeznaczono 10 uczniów.

Wynik egzaminu dojrzałości

w terminie letnim.

Do egzaminu dojrzałości zgłosiło się:

a) w Zakładzie głównym.

a) Uczniów publicznych	37
b) Eksternistów	2
. Razem	<u>39</u>

Z tych uznano za:	a) dojrzałych z odznaczeniem	7 publ.	—	ekst.
	b) dojrzałych	22	„	— „
	c) otrzymało poprawkę z jednego przedmiotu	7	„	— „
	d) reprobowano na rok	1	„	— „
	e) „ bez terminu	—	„	1 „
	f) odstąpił od egzaminu	—	„	1 „
	Razem	<u>37</u>	„	<u>2 „</u>

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Arzt Herman	7. Czapelski Aleksander (z odz.)
2. Atlasz Henryk	8. Dembiński Włodzimierz
3. Boral Max	9. Domaszewski Adam
4. Berezowski Maryan	10. Fuhrman Ignacy (z odz.)
5. Brygider Włodzimierz	11. Golański Jan
6. Cengel Stanisław	12. Gruzewski Mieczysław (z odz.)

13. Haponowicz Norbert (z odz.)	21. Kweller Abraham
14. Heilberg Natan	22. Landau Alfred (z odz.)
15. Januszewski Kazimierz	23. Madeyski Wincenty
16. Jüttes Jacques	24. Muzyka Maxym (z odz.)
17. Kalityński Mieczysław	25. Pańkiewicz Jan
18. Kopeć Antoni	26. Paślawski Alfred
19. Kos Karol	27. Rathouser Jonasz (z odz.)
20. Krówczyński Zbigniew	28. Sobota Tytuś
	29. Terlecki Tadeusz

B) W oddziale równorzędnym.

Publicznych	31
Eksternistów	7
	<hr/>
Razem	38

Uznano za dojrzałych z odznaczeniem	6	publ.	—	ekster.
„ „ dojrzałych	22	„	1	„
„ „ niedojrzałych z poprawką	2	„	2	„
„ „ niedojrzałych na rok	1	„	2	„
Od egzaminu odstąpiło	—	„	2	„
	<hr/>			
Razem	31	publ.	7	ekster.

Świadectwo dojrzałości z odznaczeniem otrzymali:

1. Brenner Abraham	4. Poplicha Józef
2. Joscht Adolf	5. Rosenfeld Edwin
3. Nycz Mikołaj	6. Zawadowski Witold

Świadectwo dojrzałości otrzymali:

1. Bart Zbigniew	7. Morański Stanisław
2. Biliński Edmund	8. Namysłowski Szczepan
3. Brzezowski Henryk	9. Pikor Stéfan
4. Kostecki Innocenty	10. Pokiziak Władysław
5. Kwiatkowski Zygmunt	11. Roganowicz Józef
6. Moldau Samuel	12. Safran Nachman

13. Schmidt Stanisław	18. Szeremeta Stanisław
14. Seyfried Edmund	19. Voit Michał
15. Skublicki Stanisław	20. Wittlin Jakób
16. Stuchły Stanisław	21. Wondrausch Stanisław
17. Sucharda Tadeusz	22. Zenkner Jan
23. Schwarz Mojżesz Józef	

OGŁOSZENIE.

Wpisy uczniów do Zakładu na rok szkolny 1907/8 będą się odbywały dnia 29., 30. i 31. sierpnia. Późniejsze zgłoszenie do zapisu tylko w wyjątkowych wypadkach może być uwzględnione.

Uczniowie mają się zgłaszać osobiście w towarzystwie rodziców lub opiekunów, przedłożyć świadectwo szkolne z ostatniego półrocza i rodowód w dwóch egzemplarzach.

Uczniowie, którzy do zakładu nowo wstępują, mają przedłożyć:

- a) metrykę urodzenia, bez której żaden uczeń do zakładu nie będzie przyjęty;
- b) świadectwo szkolne tego zakładu, gdzie przedtem pobierali naukę, z potwierdzeniem, że mogą być przyjęci do innego zakładu;
- c) złożyć takse wstępną w kwocie 4 K 20 h.
- d) a uczniowie, którzy zapisują się do klasy I, nadto świadectwo rewakeynacyi.

Każdy uczeń ma złożyć przy wpisie 2 K jako datek na zbiory naukowe zakładu, a nadto 1 K na cele zabaw szkolnych.

Opłata szkolna, którą należy uiścić w pierwszych sześciu tygodniach każdego półrocza, wynosi 40 K na jedno półrocze.

Egzamina wstępne do I. klasy odbędą się 2. września, a egzamina wstępne do klas II.—VIII. w dniu 6. września.

Egzamina poprawcze odbędą się w ostatnich trzech dniach sierpnia.

Nabożeństwo wstępne odprawi się dnia 3. września.
